

Gedragcode voor statistisch onderzoek 2022

Statistisch onderzoek betreft iedere vorm van dataverzameling, zowel kwalitatief als kwantitatief, en ongeacht de methode van de dataverzameling zoals online, face-to-face of telefonisch, welke op geaggregeerd niveau wordt gerapporteerd. In de Rapportage zullen alleen uitspraken worden gedaan over doelgroepen of populaties en altijd op anoniem niveau. Mocht de Respondent door middel van Toestemming af hebben gezien van zijn anonimiteit dan worden deze persoonsgegevens apart van de rapportage overgedragen aan de Verwerkingsverantwoordelijke.

Vastgesteld op 9 juni 2022 door:

MOA Center for Information Based Decision Making and Marketing Research (KvK 34135587), in samenwerking en overleg met:

VBO, Vereniging voor Beleidsonderzoek (KvK 40538577), en

VSO, Vereniging voor Statistiek en Onderzoek (KvK 40517415)

Gedragcode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Inhoud

Vooraf.....	4
De vele verschijningsvormen en benamingen van statistisch onderzoek.....	4
Terminologie	5
Toepasbaarheid van de Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022	5
Opbouw.....	6
De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch - onderzoek.....	7
De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek.....	8
Wie zijn de opstellers van de Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022?.....	9
Territoriale reikwijdte	9
Toepasbaarheid Algemene verordening gegevensbescherming (avg) op statistisch onderzoek.....	11
Toezicht op naleving: geschilbeslechting	12
Evaluatie	12
Inleiding.....	13
Verschil kwalitatief en kwantitatief statistisch onderzoek.....	14
Kwantitatief onderzoek: cijfermatig.....	14
Kwalitatief onderzoek: verdiepend	14
Artikel 1: Definities.....	15
Artikel 2 Wie is Opdrachtgever en Afnemer, Verwerkingsverantwoordelijke en Verwerker?.....	18
Artikel 3: Wie is Verwerkingsverantwoordelijke en wie is Verwerker?	19
Hoofdstuk Privacy.....	25
Artikel 4: Bescherming persoonsgegevens respondent.....	25
Artikel 5: Anonimiseren persoonsgegevens (van respondenten)	26
Artikel 6: Verwerking van bijzondere gegevens van respondenten.....	27
Artikel 7: Bijzondere vormen van verwerking van persoonsgegevens.....	28
Artikel 8: Rechten respondenten bij statistisch -onderzoek	29
Artikel 9: Afmeldregisters statistisch-onderzoek	31
Hoofdstuk Provenance: dataverzameling ongeacht de methode van dataverzameling	32
Artikel 10: Gegevensverwerking en grondslagen bij statistisch onderzoek,	32
Artikel 11: Gegevensverzameling en verwerking persobij panelonderzoek.....	34
Hoofdstuk Security.....	36
Artikel 12: Beveiliging bij statistisch onderzoek.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Artikel 13 Incidentenprotocol	36
Artikel 14: Verdere aandachtspunten bij de beveiliging bij statistisch-onderzoek	37
Hoofdstuk Stewardship	39
Artikel 15: Documentatieplicht: register van de verwerkingsactiviteiten	39
Artikel 16: DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling	40
Artikel 17: Privacy-by-design en privacy-by-default	42
Artikel 18: Verwerkersovereenkomst	43
Artikel 19: Internationale aspecten.....	43
Hoofdstuk Naleving en Handhaving	45
Artikel 20: Geheimhoudingsverklaring bij statistisch-onderzoek	45
Artikel 21: Integriteitscommissie: geschilbeslechting	45

Gedragcode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Vooraf

Statistisch onderzoek waarbij gebruik wordt gemaakt van persoonsgegevens is niet meer weg te denken. Dat geldt voor statistisch onderzoek zowel binnen de overheidssfeer als voor onderzoek in de particuliere sector. Er is altijd behoefte aan statistisch onderzoek, of het nu gaat over klanttevredenheid, planologische voorkeuren, kennis over producten en diensten, waardering van merken of gebruik van internet.

De vele verschijningsvormen en benamingen van statistisch onderzoek

Statistisch onderzoek is een koepelbegrip voor vele soorten onderzoek. Voorbeelden zijn, niet uitputtend:

- Opinieonderzoek: bijvoorbeeld naar de verbetering van dienstverlening in de publieke en private sector;
- Onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid voor doelgroepen
- Onderzoek naar effect van voorgenomen beleid (ex-ante) voor doelgroepen
- Stroomonderzoek (bijv. in- en uitstroom BUIG of Wmo)
- Product testen: hoeveel procent van de gebruikers vindt dat een product kan worden verbeterd;
- Merkbekendheid: hoe bekend is een merk, spontaan of in combinatie met andere merken voor soortgelijke producten en diensten;
- Marktaandeelen: onderzoek welk deel van de consumenten voorkeuren heeft voor producten of diensten van leveranciers;
- Testen van verschillende versies van advertenties (A/B testen);
- Tevredenheidsonderzoeken onder specifieke groepen zoals consumenten en personeel;
- Statistisch onderzoek ter voorbereiding of ter evaluatie van (overheids) beleid;
- Impact onderzoek van maatregelen op burgers;
- Statistisch Passantentellingen;
- Beleidsonderzoek om op basis van behaalde resultaten met doelgroepen de verdeelsleutel te bepalen om aan uitvoerders financiële uitkeringen zoals subsidies, uit te betalen;
- Data analytics: het gebruik van big data om bruikbare inzichten te verkrijgen op een bepaald gebied.
- Maatschappelijke kosten en batenonderzoek (bijv. dakloosheid)
Specifieke doelgroepen van beleid: minima, ouderen, jongeren, bijstand, dakloosheid)

Al deze vormen van onderzoek vallen alleen onder deze Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 en de specifieke bepalingen in de Algemene verordening gegevensbescherming¹ met betrekking tot onderzoek voor statistische doeleinden, indien de rapportage anoniem is. Dit wil

¹ Zie onder andere artikel 89 Avg, overweging 162 Avg en artikel 5 lid 1 onder b Avg
Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

zeggen dat de rapportage geen gegevens bevat die herleidbaar, deduceerbaar of koppelbaar zijn.² Verder is de opzet zo gekozen dat de regels los staan van methode, doelgroep en techniek van data verzameling.

Naast het op adequate wijze kunnen anonimiseren, wordt in deze Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022, ook het pseudonimiseren tijdens het onderzoek vastgelegd. Om er voor te zorgen dat uitvoering wordt gegeven aan pseudonimiseren en anonimiseren worden deze verplichtingen ook beschreven in bijvoorbeeld de verwerkersovereenkomst, wanneer die door een externe onderzoeksorganisatie dien te worden afgesloten.

Terminologie

In dit document wordt gebruik gemaakt van vakinhoudelijke termen en/of wettelijke terminologie. De opstellers van de Gedragscode verwijzen naar artikel 1 van de Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 voor de inhoudelijke betekenis van deze termen en/of terminologie.

Toepasbaarheid van de Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 is vanuit respondenten perspectief alleen van toepassing op natuurlijke personen, waaronder begrepen zelfstandigen zonder personeel en vennoten binnen een VOF (Vennootschap onder Firma).

De Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 is van toepassing op interne of externe onderzoeksorganisaties zijnde een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, statistisch onderzoek uitvoert, binnen de territoriale reikwijdte (zie paragraaf Territoriale reikwijdte).³

² Tenzij de respondent zijn toestemming heeft gegeven om persoonsgegevens op te nemen in de rapportage waarbij de respondent is geïnformeerd over het doel en aan wie de persoonsgegevens worden

³ Het gebruik van de beschreven onderzoeksmethoden ten behoeve van marketing, is uitdrukkelijk geen statistisch onderzoek.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Opbouw

Deze Naslaggids voor statistisch onderzoek bestaat uit:

- Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022
- De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek
- De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek
- Addendum Passantentellingen

In de Gedragscode en wordt de thematiek uitgewerkt in vijf bestanddelen:

- Privacy, waarin de principes van statistisch onderzoek centraal staan en ook de rechten van respondenten, zoals toegepast door Verwerkingsverantwoordelijken voor gegevensverwerking;
- Provenance, waarin dataverzameling ongeacht de methode van dataverzameling aan de orde komt;
- Security, waarin de minimale maatregelen voor beveiliging van onderzoeksgegevens naar voren komen;
- Stewardship, waarin procedures en voorwaarden voor goed databeheer worden beschreven;
- Handhaving, waarin klachtenregeling, geheimhouding en certificering aan de orde komen.

Bij de Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022, zijn twee *quick-guides* opgenomen:

- Aan respondenten: De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt aan statistisch onderzoek;
- Voor functionarissen van onderzoeksorganisaties: De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek.

In deze *quick-guides* worden de belangrijkste aandachtspunten voor de respondent en voor de functionarissen van de onderzoeksorganisatie bij elkaar gebracht. Deze *quick-guides* vervangen de Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 niet, maar dienen meer als een *quick reference* of als geheugensteun.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch - onderzoek

1. Onderzoeksorganisaties hanteren en respecteren deze Tien Gouden Beloften die verder uitgewerkt worden in de Gedragscode voor statistisch onderzoek, waarin bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de identiteit van de Respondent het uitgangspunt zijn.
2. Onderzoeksorganisaties zullen, tijdelijk, geen persoonsgegevens verzamelen, opslaan of anderszins verwerken indien er onzekerheid bestaat over het kunnen naleven van deze Gedragscode.
3. Onderzoeksorganisaties zullen u nooit misleiden over het doel van het statistisch onderzoek, waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt.
4. Onderzoeksorganisaties zullen persoonsgegevens, die bij het uitvoeren van statistisch onderzoek worden verzameld, alleen voor dat statistisch onderzoek verwerken.
5. Onderzoeksorganisaties zullen, voor statistisch onderzoek, bijzondere persoonsgegevens⁴ alleen met uitdrukkelijke toestemming van de respondent verzamelen.
6. Onderzoeksorganisaties zullen persoonsgegevens zorgvuldig bewaren en beveiligen en nemen daarbij 'state of the art' databeveiligingsmaatregelen in acht.
7. Onderzoeksorganisaties zullen er zorg voor dragen dat hun medewerkers worden getraind en voorgelicht over het gebruik van persoonsgegevens, de toepasselijke wet- en regelgeving en dat ze een geheimhoudingsverklaring hebben ondertekend.
8. Onderzoeksorganisaties zullen als uitgangspunt nemen dat persoonsgegevens uit statistisch onderzoek in de rapportage altijd anoniem zijn,
9. Onderzoeksorganisaties zullen uw persoonsgegevens alleen met uw toestemming opnemen, in de rapportage van het statistisch onderzoek.
10. Onderzoeksorganisaties zullen aan hun onderaannemers, die worden ingeschakeld bij het uitvoeren van statistisch onderzoek, gelijke eisen stellen met betrekking tot het onderschrijven van en het handelen naar de regels uit de Gedragscode voor statistisch onderzoek en eventuele toepasselijke gedragscodes.

⁴ Bijzondere persoonsgegevens zijn persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid. Alsmede persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

1. Bepaal of het onderzoek een statistisch onderzoek is en pas de regels voor statistisch onderzoek toe.
2. Informeer de respondent over het specifieke doel van het statistisch onderzoek. Tenzij de respondent aantoonbaar al geïnformeerd is dat gegevens worden verwerkt voor dit specifieke statistisch onderzoek.
3. Respecteer de mening van de respondent bij het uitvoeren van het statistisch onderzoek, beïnvloed de mening van de respondent niet.
4. Verzamel niet meer gegevens dan noodzakelijk voor de uitvoering van het statistisch onderzoek.
5. Extra zorgvuldigheid is geboden bij het verzamelen en verwerken van bijzondere gegevens. Persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid. En ook persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen.
6. Verwerk persoonsgegevens in direct identificeerbare vorm niet langer dan noodzakelijk voor de uitvoering van het onderzoek; pseudonimiseer of anonimiseer zo snel mogelijk.
7. In geval van statistisch onderzoek: Rapporteer nooit de persoonsgegevens van respondenten tenzij de respondent daarvoor toestemming -of in het geval van bijzondere gegevens uitdrukkelijke toestemming- heeft gegeven.
8. Neem technische en organisatorische maatregelen om een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen.
9. Houd alle persoonsgegevens die worden verzameld en bewerkt geheim en verstrek persoonsgegevens alleen aan geautoriseerde functionarissen.
10. De Respondent heeft de volgende afmeldmogelijkheden⁵:
 - a. In geval van vooraf onaangekondigd statistisch onderzoek per spraaktelefoon, dient de respondent, bij irritatie over dergelijke onaangekondigde onderzoeken, te worden gewezen op de mogelijkheid om persoonsgegevens tegen dergelijk statistisch onderzoek te blokkeren via www.onderzoekfilter.nl.
 - b. In geval van passantentellingen dient de Verwerkingsverantwoordelijke binnen het telgebied te wijzen op de mogelijkheid om de door de telorganisatie ontvangen gegevens te blokkeren via www.wifi-me-niet.nl of www.tel-me-niet.nl.

⁵ Artikel 89 lid 2 AVG stelt artikel 21, 'recht van bezwaar', blokkering van alle persoonsgegevens voor statistisch onderzoek buiten werking. Toch hebben de branches voor onaangekondigd statistisch onderzoek per spraaktelefoon en voor passantentellingen een eigen mogelijkheid gecreëerd om ten aanzien van deze twee wijze van onderzoek bezwaar aan te tekenen.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Wie zijn de opstellers van de Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022?

De Vereniging MOA, Expertise Center voor Marketing-insights, Onderzoek & Analytics, is opgericht in 2000, heeft ten doel de bevordering van de kwaliteit van statistisch onderzoek, beleidsonderzoek en het daarmee samenhangende informatiemanagement, het stimuleren en gebruiken hiervan, het bewaken van de belangen van respondenten, de gebruikers en de aanbieders van statistisch- en beleidsonderzoek.

De Vereniging voor Beleidsonderzoek (VBO) is een brancheorganisatie van bureaus en instituten die beleidsonderzoek doen. Beleidsonderzoek ondersteunt organisaties in de publieke en private sector bij de voorbereiding van nieuw beleid, het nemen van complexe beslissingen en bij het verantwoorden van het gevoerde beleid

De VSO, Vereniging voor Statistiek en Onderzoek opgericht in 1951, is een vereniging van gemeentelijke en provinciale organisaties die zich richten op lokaal en regionaal onderzoek in de uiteenlopende beleidsvelden waarop gemeenten en provincies actief zijn.

De opstellers van de Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 willen deze techniek onafhankelijk houden.

Territoriale reikwijdte

Territoriale reikwijdte

De Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 is een nationale gedragscode en is van toepassing op de statistische onderzoeksactiviteiten van een vestiging van een verwerkingsverantwoordelijke of verwerker in Nederland en die daarnaast lid is van een van de volgende verenigingen:

- MOA Center for Information Based Decision Making and Marketing Research (KvK
- VBO, Vereniging voor Beleidsonderzoek (KvK 40538577), en
- VSO, Vereniging voor Statistiek en Onderzoek (KvK 40517415)

De verenigingen kunnen de Gedragscode statistisch onderzoek 2022 krachtens hun verenigingsrecht of statutaire doeleinden, bindend maken voor hun leden.

Wie dient de Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 na te leven? Verwerkingsverantwoordelijke, Verwerker, Opdrachtgever en Afnemer?

De Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 is van toepassing op natuurlijke of rechtspersonen, in hun rol als Verwerkingsverantwoordelijken en/of (sub)verwerkers, bij het uitvoeren van statistisch onderzoek.

De Opdrachtgever is Verwerkingsverantwoordelijke

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Een opdrachtgever is zelf in het bezit van een gegevensbestand of bestanden waarop onderzoek wordt uitgevoerd, of heeft als opdrachtgever zeggenschap over ieder bestand dat zij inbrengen in het onderzoek of zij schrijven de onderzoeksorganisatie gedetailleerd voor om bepaalde gegevensbestanden te verwerken. Een opdrachtgever is **Verwerkingsverantwoordelijke**.

Opdrachtgevers (Verwerkingsverantwoordelijken) met eigen bestanden dienen per bestand over een wettelijke grondslag (artikel 6 AVG) te beschikken om persoonsgegevens te mogen verwerken. Opdrachtgevers doen onderzoek of via een interne onderzoeksorganisatie in de eigen organisatie of via uitbesteding aan een externe onderzoeksorganisaties. De externe onderzoeksorganisatie die alleen bestanden van de opdrachtgever verwerkt zal gevoeglijk dienen te worden aangemerkt als de **Verwerker**. Of er sprake is van een verwerker dient te worden beoordeeld op basis van de feitelijke situatie en waarop een en ander is vastgelegd in de verwerkersovereenkomst.

De Afnemer is geen Verwerkingsverantwoordelijke

Naast de Verwerkingsverantwoordelijke (Opdrachtgever) en Verwerker hanteert de sector het begrip **Afnemer**. Kenmerkend voor een Afnemer die een statistisch onderzoek laat uitvoeren, is dat de Afnemer geen gegevensbestand of gegevensbestanden aan de onderzoeksorganisatie aanlevert; de onderzoeksorganisatie is vrij om zelf gegevensbestanden te kiezen voor het statistisch onderzoek. De Onderzoeksorganisatie is in dit geval, als er persoonsgegevens worden verwerkt, Verwerkingsverantwoordelijke. Immers de afnemer heeft geen enkele invloed op de wijze waarop en waarmee het onderzoek wordt gedaan.

Een voorbeeld is een vast Panel van een externe onderzoeksorganisatie. Een Panel is een vaste onderzoeksgroep met respondenten die wordt ondervraagd over een product, dienst, mening of een idee. Doorgaans nemen de respondenten in een panel regelmatig deel aan statistisch onderzoek. In dit voorbeeld is de externe onderzoeksorganisatie voor haar eigen Panel, de Verwerkingsverantwoordelijke. In dit geval dient de externe onderzoeksorganisatie, omdat zij Verwerkingsverantwoordelijke is, te beschikken over een wettelijke grondslag om de persoonsgegevens uit het Panel te mogen verwerken (artikel 6 AVG).

De interne en externe Onderzoekorganisatie bij statistisch onderzoek

De gebruiker van statistisch onderzoek heeft soms een eigen 'interne' onderzoeksorganisatie. Daarnaast treffen we zelfstandige leveranciers van statistisch onderzoek aan. Een dergelijke organisatie wordt wanneer deze voor derden statistisch onderzoek uitvoert aangeduid als 'externe' onderzoeksorganisatie. Aan de gebruikerskant van statistisch onderzoek verzamelt en coördineert de interne onderzoeksorganisatie de informatiebehoefte van de interne opdrachtgever. Deze interne onderzoeksorganisatie verstrekt vervolgens de opdracht tot het uitvoeren van het statistisch onderzoek aan een externe onderzoeksorganisatie.

Ook komt het voor dat de interne onderzoeksorganisatie zelf het statistisch onderzoek uitvoert, zonder dat daar een externe onderzoeksorganisatie aan te pas komt. Ook in die gevallen moet de interne onderzoeksorganisatie voldoen aan de Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 en zich ten opzichte van de interne opdrachtgever gedragen als een externe onderzoeksorganisatie, dus met dezelfde rechten en plichten als de externe onderzoeksorganisatie.

Of iemand een Verwerkingsverantwoordelijke of een Verwerker is, is nader in de artikelen 2 en 3 van

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

de Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 uitgewerkt. Het blijft altijd noodzakelijk om een verwerkersovereenkomst tussen partijen te sluiten, wanneer deze ten opzichte van elkaar Verwerkingsverantwoordelijke en Verwerker zijn. Het is echter steeds de feitelijke situatie die bepalend is voor de invulling van de relatie tussen Verwerkingsverantwoordelijke en Verwerker.

Volledigheidshalve wordt gemeld dat er ook sprake kan zijn van **Gezamenlijke Verwerkingsverantwoordelijken** binnen de Avg: wanneer de Verwerkingsverantwoordelijke samen met anderen doel en middelen bepaalt van de gegevensverwerking.

Bij gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid moeten de partijen onderling duidelijke afspraken maken over wie invulling geeft aan de diverse rechten en plichten uit de Avg. Het is met name van belang dat de betrokkene weet waar hij terecht kan om zijn rechten uit te oefenen. Dergelijke afspraken worden vaak vastgelegd in een convenant tussen meerdere verschillende Opdrachtgevers en een externe onderzoeksorganisaties. Als een externe onderzoeksorganisatie mede doel en middelen bepaalt binnen het afgesloten convenant dan is de externe onderzoeksorganisatie niet langer een Verwerker maar een Gezamenlijke Verwerkingsverantwoordelijke net als de overige Opdrachtgevers.

De gezamenlijke Verwerkingsverantwoordelijken blijven ieder hoofdelijk aansprakelijk voor boetes en schades wanneer een van de andere Verwerkingsverantwoordelijke de AVG niet naleeft. Dat de gezamenlijke Verwerkingsverantwoordelijken elkaar vrijwaren voor boetes en schades kan dan een oplossing zijn mits dit wel contractueel is vastgelegd tussen de partijen.

Toepasbaarheid Algemene verordening gegevensbescherming (avg) op statistisch onderzoek

Artikel 89 Avg kent een speciale bepaling voor onderzoek voor statistische doeleinden. Om vast te stellen of er sprake is van onderzoek voor statistische doeleinden wordt verwezen naar overweging 162 laatste volzin Avg. Deze luidt:

‘Onder statistische doeleinden wordt verstaan het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens die nodig zijn voor statistische onderzoeken en voor het produceren van statistische resultaten. Die statistische resultaten kunnen ook voor andere doeleinden worden gebruikt, onder meer voor wetenschappelijke onderzoeksdoeleinden. Het statistische oogmerk betekent dat het resultaat van de verwerking voor statistische doeleinden niet uit persoonsgegevens, maar uit geaggregeerde gegevens bestaat, en dat dit resultaat en de persoonsgegevens niet worden gebruikt als ondersteunend materiaal voor maatregelen of beslissingen die een bepaalde natuurlijke persoon betreffen.’

Op basis van deze toelichting wordt in deze Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 een verkorte definitie gebruikt voor onderzoek voor statistische doeleinden waarbij begrippen eenzelfde betekenis hebben.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Overweging 162 Avg		Gedragscode voor statistisch onderzoek
geaggregeerde gegevens	Wordt omschreven als	uitspraken over doelgroepen of populaties
niet worden gebruikt als ondersteunend materiaal voor maatregelen of beslissingen die een bepaalde natuurlijke persoon betreffen	Wordt omschreven als	Anoniem

De anonimiteit en/of geaggregeerde uitspraken kunnen alleen worden opgeheven door de toestemming van de respondent voor een bepaald doel.

De definitie die in de Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 wordt gebruikt, luidt:

Statistisch onderzoek betreft iedere vorm van dataverzameling, zowel kwalitatief als kwantitatief, en ongeacht de methode van de dataverzameling zoals online, face-to-face of telefonisch, welke op geaggregeerd niveau wordt gerapporteerd. In de Rapportage zullen alleen uitspraken worden gedaan over doelgroepen of populaties en altijd op anoniem niveau. Mocht de Respondent door middel van Toestemming af hebben gezien van zijn anonimiteit dan worden deze persoonsgegevens apart van de rapportage overgedragen, aan de Verwerkingsverantwoordelijke.

Toezicht op naleving: geschilbeslechting

De MOA maakt gebruik van een Integriteitscommissie die belast is met de behandeling van geschillen tussen respondenten en leden van de MOA. De leden van de VSO en VBO kennen al geschillen- of andere commissies die belast zijn met het doen van uitspraken over gegevensbescherming.

Voor het uitvoeren van de geschilbeslechting is bij deze Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 een aparte de 'Geschillenregeling Integriteitscommissie voor onderzoek' opgesteld

De Integriteitscommissie wordt gevormd door onafhankelijke deskundigen die door de MOA worden benoemd. Aan de Integriteitscommissie wordt een secretaris toegevoegd ter ondersteuning van de Integriteitscommissie in haar rol als geschil beslechter.

Evaluatie

De MOA, VBO en VSO zullen deze Gedragscode voor statistisch onderzoek na vijf jaar evalueren, of eerder indien dat nodig is.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

1. Inleiding

De Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 wordt uitgewerkt aan de hand van een vijftal uitgangspunten en verwoord in de daarop volgende hoofdstukken. De uitgangspunten zijn in combinatie met de nadere uitwerking bindend. De uitgangspunten gaan verder dan alleen de principes voor gegevensverwerking als in artikel 5 Avg.

- Privacy, waarin de principes van onderzoek centraal staan en ook de rechten van respondenten, zoals toegepast door Verwerkingsverantwoordelijken voor gegevensbescherming;
- Provenance, waarin dataverzameling ongeacht de methode van dataverzameling aan de orde komt;
- Security, waarin de minimale maatregelen voor beveiliging van onderzoeksgegevens naar voren komen;
- Stewardship, waarin procedures en voorwaarden voor goed databeheer worden beschreven;
- Handhaving, waarin klachtenregeling, geheimhouding en certificering aan de orde komen.

Wat is de definitie Statistisch onderzoek:

Statistisch onderzoek: betreft iedere vorm van dataverzameling, zowel kwalitatief als kwantitatief, en ongeacht de methode van de dataverzameling zoals online, face-to-face of telefonisch, welke op geaggregeerd niveau wordt gerapporteerd. In de Rapportage zullen alleen uitspraken worden gedaan over doelgroepen of populaties en altijd op anoniem niveau. Mocht de Respondent door middel van Toestemming af hebben gezien van zijn anonimiteit dan worden deze persoonsgegevens apart van de rapportage overgedragen, aan de Verwerkingsverantwoordelijke.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Verschil kwalitatief en kwantitatief statistisch onderzoek

Bij statistisch onderzoek, zie onder meer de definitie in deze Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022, wordt onderscheid gemaakt tussen kwantitatief en kwalitatief statistisch onderzoek. Het onderscheid is gebaseerd op andere onderzoeksdoelstellingen die men met het doen van kwalitatief dan wel kwantitatief wil bereiken. Zowel kwalitatief als kwantitatief statistisch onderzoek rapporteert anoniem tenzij de respondent toestemming heeft gegeven om persoonsgegevens op te nemen in de Rapportage.

Kwantitatief onderzoek: cijfermatig

Wanneer er behoefte is aan cijfermatige informatie, wordt er kwantitatief onderzoek uitgevoerd. Dit is een type onderzoek, waarbij antwoord wordt gegeven op vragen als 'hoeveel procent van de doelgroep is tevreden?', 'hoeveel mensen hebben interesse in..?' etc'

Kwantitatief onderzoek is herkenbaar omwille van de volgende kenmerken:

- Vraagstelling vaak gericht op feiten/attitudes/gedrag.
- Vragenlijsten hebben over het algemeen een vaste structuur evenals de antwoordmogelijkheden.
- Weergave van resultaten vaak in tabellen, grafieken en percentages (objectieve statistische gegevens).

Kwalitatief onderzoek: verdiepend

Kwalitatief onderzoek is onderzoek waarbij wordt gekeken naar de waarnemingen en achterliggende overtuigingen van mensen. Het is statistisch onderzoek dat wordt gehouden om bestaande en nieuwe theorieën te onderbouwen, aan te vullen, uit te werken, toe te passen of tegen te spreken. Dit kan onder andere door middel van diepte-interviews en groepsdiscussies.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Artikel 1: Definities

Afnemer: een organisatie die aan een Onderzoeksorganisatie vraagt om onderzoek uit te voeren, maar deze Afnemer levert zelf geen gegevensbestand aan voor het uitvoeren van dat onderzoek. De Afnemer is noch Verwerkingsverantwoordelijke, noch gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijke noch Verwerker.

AVG: Algemene Verordening Gegevensbescherming, Publicatieblad L 119, 4 mei 2016.

Bijzondere gegevens: persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid. Voor het verwerken van Persoonsgegevens van strafrechtelijke aard of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen wordt verwezen naar de Avg en uAvg.

DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling, beoordeling uit te voeren door Verwerkingsverantwoordelijke en/of Verwerker op basis van artikel 35 Avg.

Incidentenprotocol: een register dat wordt bijgehouden door de Verwerkingsverantwoordelijke en de Verwerker waarin datalekken en beveiligingsincidenten worden vastgelegd alsmede regelingen voor inbreuken in verband met persoonsgegevens.

Integriteitscommissie: de instantie die belast is met de behandeling van geschillen tussen een respondent en Onderzoeksorganisatie die lid zijn van de aangesloten brancheorganisaties, over de naleving van deze Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 en addendum. Daarnaast fungeert de Integriteitscommissie als een algemene Toezichthouder op leden van de aangesloten organisaties. In deze rol is zij gesprekspartner voor andere Toezichthouders op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens, maar ook voor aangestelde Functionarissen voor de gegevensbescherming. De Integriteitscommissie kan ook ongevraagde adviezen uitbrengen aan de besturen van de deelnemende verenigingen over de toepassing van de Gedragscode statistisch onderzoek 2022.

Onderzoeksbestand: het bestand of verzameling van bestanden met persoonsgegevens die worden gebruikt voor het uitvoeren van statistisch onderzoek.

Onderzoeksorganisatie: de externe onderzoeksorganisatie of de interne onderzoeksorganisatie van de Opdrachtgever, die feitelijk belast is met het uitvoeren van statistisch onderzoek, dat onderwerp is van deze Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022.

Ontkoppelingsprocedure: de technische of organisatorische maatregelen die, bij herhaald statistisch onderzoek bij dezelfde groep respondenten, worden genomen om na het verzamelen van persoonsgegevens deze gegevens op dezelfde wijze te pseudonimiseren waardoor deze gegevens **Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022**

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

wel steeds betrekking hebben op dezelfde persoon. Dit komt onder andere voor bij longitudinaal onderzoek (onderzoek om bijvoorbeeld een gedragsverandering van een zelfde groep respondenten door te tijd heen te kunnen vaststellen).

Opdrachtgever: de natuurlijke persoon of organisatie (Verwerkingsverantwoordelijke) die onderzoek uitvoert of laat uitvoeren waarbij de Opdrachtgever doel en middelen bepaalt en een bestand met gegevens voor het onderzoek beschikbaar stelt aan de onderzoeksorganisatie.

Panel: een vaste onderzoeksgroep met respondenten die wordt ondervraagd over een product, dienst, mening of een idee. Doorgaans nemen de respondenten in een panel regelmatig deel aan statistisch onderzoek.

Panelvoorwaarden: de contractuele voorwaarden tussen de Verwerkingsverantwoordelijke en de Respondent in de vorm van deelnemingsvoorwaarden (terms & conditions), of andere contractuele afspraken, op basis waarvan de respondent deelneemt aan een panel.

Persoonsgegevens: alle informatie over een geïdentificeerde of een identificeerbare natuurlijke persoon (respondent); Als identificeerbaar geldt een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van gegevens als naam, identificatienummer, locatiegegevens, online identifier, of van één of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon.

TOELICHTING

Het begrip persoonsgegevens is een begrip met een brede definitie. Zolang informatie, zoals een IP-adres in relatie tot dezelfde natuurlijke persoon kan worden vastgelegd, is er sprake van persoonsgegevens, ook al is er geen sprake van het kenbaar zijn van rechtstreeks identificerende gegevens, zoals naam en adres van de natuurlijke persoon.

Persoonsgegevens van strafrechtelijke aard: persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen als bedoeld in artikel 10 van de verordening, alsmede persoonsgegevens betreffende een door de rechter opgelegd verbod naar aanleiding van onrechtmatig of hinderlijk gedrag;

Pseudonimisering: het verwerken van persoonsgegevens op zodanige wijze dat de persoonsgegevens niet meer aan een specifieke betrokkene kunnen worden gekoppeld zonder dat er aanvullende gegevens worden gebruikt, mits deze aanvullende gegevens apart worden bewaard en technische en organisatorische maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens niet aan een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon worden gekoppeld

TOELICHTING

De beginselen van gegevensbescherming moeten voor alle gegevens over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon gelden. Gepseudonimiseerde persoonsgegevens **zijn nog steeds persoonsgegevens**. Vaak wordt pseudonimiseren toegepast als beveiligingsmaatregel zodat bij bijvoorbeeld een data lek er geen direct identificeerbare gegevens worden gelekt.

Rapportage: iedere vorm van online of offline presentatie of representatie van uitkomsten of resultaten van onderzoek, zoals rapporten, presentaties of datasets van onderzoek, ten behoeve van de Opdrachtgever en/of afnemer van het onderzoek.

Gedragcode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Respondent: de identificeerbare of geïdentificeerde natuurlijke persoon wiens (persoons)gegevens worden verwerkt voor onderzoek. Afhankelijk van het type onderzoek wordt onder Respondent ook verstaan in deze Gedragscode betrokkene, websitebezoeker, gebruiker en/of passant;

Statistisch onderzoek: betreft iedere vorm van dataverzameling, zowel kwalitatief als kwantitatief, en ongeacht de methode van de dataverzameling zoals online, face-to-face of telefonisch, welke op geaggregeerd niveau wordt gerapporteerd. In de Rapportage zullen alleen uitspraken worden gedaan over doelgroepen of populaties en altijd op anoniem niveau. Mocht de Respondent door middel van Toestemming af hebben gezien van zijn anonimiteit dan worden deze persoonsgegevens apart van de rapportage overgedragen, aan de Verwerkingsverantwoordelijke.

Technologie: Technische toepassing of toepassingen, bijvoorbeeld cookies, waarmee via een elektronisch communicatienetwerk gegevens worden opgeslagen of toegang wordt verkregen tot informatie in de randapparatuur van een Respondent.

Toestemming van de respondent: elke vrije, specifieke, geïnformeerde en ondubbelzinnige wilsuiting waarmee de betrokkene door middel van een verklaring of een ondubbelzinnige actieve handeling, hem betreffende verwerking van persoonsgegevens aanvaardt. De respondent kan zijn toestemming voor het verwerken van zijn persoonsgegevens intrekken.

Uitvoeringwet AVG: Uitvoeringswet AVG, Staatsblad 2018, nr 144.

Verwerker: een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat ten behoeve van de Verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt.

Verwerkingsverantwoordelijke: een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt; wanneer de doelstellingen van en de middelen voor deze verwerking in het Unierecht of het lidstatelijke recht worden vastgesteld, kan daarin worden bepaald wie de Verwerkingsverantwoordelijke is of volgens welke criteria deze wordt aangewezen.

Verwerken van persoonsgegevens: een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Artikel 2 Wie is Opdrachtgever en Afnemer, Verwerkingsverantwoordelijke en Verwerker?

Opdrachtgever en Afnemer zijn geen wettelijke AVG termen. Verwerkingsverantwoordelijke en Verwerker daarentegen wel.

Kenmerkend voor een Afnemer van statistische onderzoek is dat een Afnemer geen eigen bestanden aanlevert aan een onderzoeksorganisatie om dit statistisch onderzoek te doen.

Een Opdrachtgever stelt wel een eigen gegevensbestand(en) beschikbaar en is daarmee dan ook Verwerkingsverantwoordelijke. Een onderzoeksorganisatie die met het bestand van een Verwerkingsverantwoordelijk onderzoek doet is Verwerker, mits een en ander tussen partijen is vastgelegd in een verwerkersovereenkomst en er als zodanig ook wordt gehandeld door partijen.

Rollen	Beschrijving	Opmerking
Afnemer	Geen eigen bestand, onderzoek wordt gedaan op bestand van andere organisatie/Verwerkingsverantwoordelijke bijvoorbeeld Panel	De Afnemer laat de onderzoeksorganisatie vrij in het kiezen van doel en middelen om de gegevens te verzamelen voor de rapportage van dit statistisch onderzoek
Opdrachtgever	Is Verwerkingsverantwoordelijke voor het eigen bestand(en) (bestand bevat bijvoorbeeld de adresgegevens van de beoogde respondenten) of door de Opdrachtgever ingebracht bestand(en) dat/die wordt/worden gebruikt bij statistisch onderzoek	
Verwerkingsverantwoordelijke	een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt	De externe onderzoekorganisatie die een eigen panel heeft en binnen dat panel onderzoek doet voor een Afnemer, is in dat geval de verwerkingsverantwoordelijke
Verwerker	een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat ten behoeve van de Verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt	

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Bij statistisch onderzoek is er altijd sprake van een Verwerkingsverantwoordelijke. Geen Verwerkingsverantwoordelijke, dan geen statistisch onderzoek.

Het moet voor de Respondent te allen tijde kenbaar zijn wie de Verwerkingsverantwoordelijke is, in verband met de uitoefening van rechten. Op basis van artikel 4 lid 6 Gedragscode statistisch onderzoek 2022 dient de respondent te worden geïnformeerd over die rechten.

Het uitoefenen van rechten door de respondent bij een Afnemer is niet zinvol omdat de afnemer geen gegevensverwerking heeft die is gebruikt bij het statistisch onderzoek en alleen een anonieme rapportage heeft ontvangen. Of de respondent in andere gevallen succesvol zijn toestemming kan intrekken of rechten kan uitoefenen hangt af van het feit of de Verwerker nog beschikt over persoonsgegevens uit het onderzoek of dat de gegevens uit het onderzoek reeds anoniem zijn gemaakt. Ten aanzien van anonieme gegevens kan de Respondent zijn rechten niet (meer) uitoefenen.

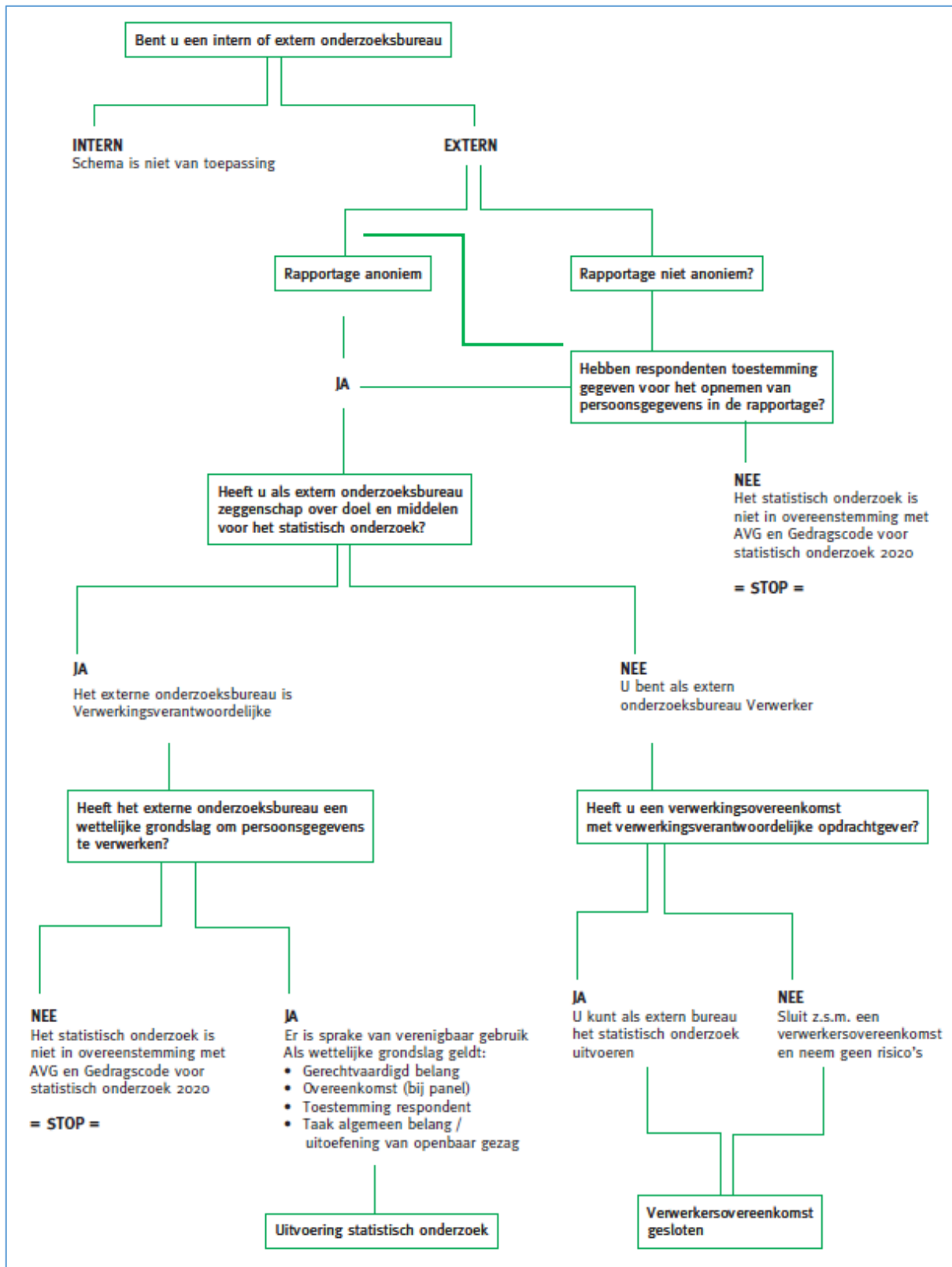
Artikel 3: Wie is Verwerkingsverantwoordelijke en wie is Verwerker?

Het is van het grootste belang om vast te stellen wie de Verwerkingsverantwoordelijke is en wie de Verwerker. Om te bepalen wie welke rol vervult helpt onderstaande stappen schema. Het stappenschema redeneert vanuit een extern onderzoekorganisatie. De Verwerkingsverantwoordelijke zal ook bij statistisch onderzoek altijd een grondslag moeten hebben op basis waarvan de persoonsgegevens worden verwerkt. Zie verder de toelichting op artikel 10 van deze Gedragscode.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Hieronder worden nog enkele situaties beschreven waarmee kan worden vastgesteld wie welke rol heeft zoals beschreven in de Gedragscode statistisch onderzoek 2022 en daarmee in de AVG. De Verwerkingsverantwoordelijke dient te beschikken over een wettelijke grondslag om persoonsgegevens te verwerken. De Verwerkingsverantwoordelijke stelt doel en middelen vast van een gegevensverwerking. Dit betekent in de praktijk dat de Verwerkingsverantwoordelijke vaststelt dat persoonsgegevens voor een bepaald onderzoek worden beschikbaar gesteld aan een (interne of externe) onderzoeksorganisatie.

Wanneer de Verwerker zelf doel en middelen gaat vaststellen voor een Verwerkingsverantwoordelijke zonder diens instemming, dan is de Verwerker geen Verwerker meer maar zelf een Verwerkingsverantwoordelijke. Het is daarom noodzakelijk en wettelijk verplicht om de wijze waarop persoonsgegevens wordt verwerkt door Verwerker(s) voor Verwerkingsverantwoordelijke(n) op schriftelijke wijze vooraf vast te leggen in een Verwerkersovereenkomst. Dit betekent ook dat de Verwerkingsverantwoordelijke vooraf moet hebben ingestemd met bijvoorbeeld het uitbesteden van een deel van het onderzoek door de Verwerker aan een sub-Verwerker.

Hieronder zijn veel voorkomende situaties voor nader begrip opgenomen. **Laat duidelijk zijn, het is de in alle feitelijke situatie en werkwijze alsmede de overeengekomen verwerkersovereenkomst die uiteindelijk bepalend zijn of iemand een Verwerkingsverantwoordelijke of een verwerker is.**

Rollen:

Afnemer:	Geen eigen bestand, onderzoek wordt gedaan op bestand van andere organisatie. Een afnemer kan ook een statistisch jaarboek afnemen of een statistisch bestand via www.overheid.io
Opdrachtgever:	Is Verwerkingsverantwoordelijke van het eigen bestand(en) of door de Opdrachtgever ingebracht bestand dat/die wordt/worden gebruikt bij statistisch onderzoek
Onderzoeksorganisatie:	de externe onderzoeksorganisatie of interne afdeling van Opdrachtgever die feitelijk belast is met het uitvoeren van onderzoek, dat onderwerp is van deze Gedragscode. Een externe onderzoeksorganisatie wordt ook aangeduid als Verwerker

	Situatiebeschrijving	Wie is Verwerkingsverantwoordelijke?	Wie is Verwerker?	Opmerking
1	Opdrachtgever stelt bestand beschikbaar, externe Onderzoeksorganisatie analyseert database en verzamelt gegevens met vragenlijst bij respondenten	Opdrachtgever	Externe Onderzoeksorganisatie	Opdrachtgever bepaalt doel en middelen, geen zeggenschap naar externe Onderzoeksorganisatie
2	Afnemer stelt onderzoeksvraag aan externe Onderzoeksorganisatie. Externe Onderzoeksorganisatie	Externe Onderzoeksorganisatie	Niet van toepassing	Afnemer laat alles over aan externe Onderzoeksorganisatie

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

	Situatiebeschrijving	Wie is Verwerkingsverantwoordelijke?	Wie is Verwerker?	Opmerking
	bepaalt zelf waar gegevens worden verzameld, opdrachtgever heeft daar geen invloed op			
3	Afnemer stelt onderzoeksvraag aan externe Onderzoeksorganisatie. Onderzoeksorganisatie besluit de vraag in haar eigen Panel uit te zetten. Opdrachtgever geeft geen aanwijzingen.	Externe Onderzoeksorganisatie is Verwerkingsverantwoordelijke voor het eigen panel.	Niet van toepassing	Afnemer laat alles over aan externe onderzoeksorganisatie. Alleen anonieme gegevens uit het panel worden ter beschikking gesteld aan de Opdrachtgever.
4	Opdrachtgever stelt onderzoeksvraag aan externe Onderzoeksorganisatie. Onderzoeksorganisatie stelt de vraag aan het Panel van Opdrachtgever die hiervoor verwerkingsverantwoordelijke is	Opdrachtgever	Externe Onderzoeksorganisatie	Opdrachtgever bepaalt doel en middelen, geen zeggenschap naar externe onderzoeksorganisatie. Alleen anonieme gegevens uit het panel worden ter beschikking gesteld aan de Opdrachtgever.
5	Opdrachtgever stelt onderzoeksvraag aan extern onderzoeksorganisatie en stelt zelf bestanden die de onderzoeksorganisatie moet gebruiken voor onderzoek beschikbaar	Opdrachtgever	Externe Onderzoeksorganisatie	Opdrachtgever bepaalt doel en middelen (bestanden)
6	Opdrachtgever stelt bestand beschikbaar, externe Onderzoeksorganisatie A analyseert database en verzamelt gegevens met vragenlijst bij respondenten. Het veldwerk wordt uitbesteed door externe Onderzoeksorganisatie A aan een andere externe Onderzoeksorganisatie (B), in opdracht van de opdrachtgever	Opdrachtgever	Externe Onderzoeksorganisatie A, Onderzoeksorganisatie A heeft een subverwerkers overeenkomst met B, Bis subverwerker.	Externe Onderzoeksorganisatie B is een subverwerker, aangestuurd door de externe Onderzoeksorganisatie A, die uitbesteding is overeengekomen met Opdrachtgever
7	Opdrachtgever stelt bestand beschikbaar. Externe Onderzoeksorganisatie A analyseert database en verzamelt gegevens met vragenlijst bij respondenten. Het veldwerk wordt uitbesteed door externe	Opdrachtgever, met uitzondering van veldwerk van extern bureau B; Externe Onderzoeksorganisatie A is Verwerkings-	Externe Onderzoeksorganisatie A voor het deel zonder veldwerk van externe	Wanneer een Verwerker dient te worden aangemerkt als Verwerkingsverantwoordelijke, zoals in dit scenario (immers de verwerker besteedt op eigen houtje zelf uit

Gedragcode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

	Situatiebeschrijving	Wie is Verwerkingsverantwoordelijke?	Wie is Verwerker?	Opmerking
	Onderzoeksorganisatie A aan een andere Onderzoeksorganisatie B. Opdrachtgever heeft geen invloed op het uitbesteden aan een ander bureau en is daarvan niet op de hoogte en heeft geen toestemming gegeven.	verantwoordelijke voor veldwerk	onderzoeksorganisatie B	zonder de opdracht van de Verwerkingsverantwoordelijke, dan zal deze Verwerker die dan inmiddels Verwerkingsverantwoordelijke is ook alle bepalingen uit de AVG (en Gedragscode statistisch onderzoek 2022) dienen na te komen ten aanzien van de door hem als Verwerkingsverantwoordelijke verzamelde persoonsgegevens. ⁶
8	Onderzoeksorganisatie A laat door onderzoeksorganisatie B vragen stellen aan het eigen panel van externe onderzoeksorganisatie B. B rapporteert anoniem aan onderzoeksorganisatie A	Externe Onderzoeksorganisatie	Niet van toepassing	
9	Onderzoeksorganisatie A vraagt aan extern <u>selectiebureau</u> ⁷ B respondenten te selecteren uit het bestand van selectiebureau B voor een onderzoek door onderzoeksorganisatie A voor opdrachtgever Z	Selectiebureau B is verwerkingsverantwoordelijke. Selectiebureau B levert de respondenten onder voorwaarde van eenmalig gebruik. Vastlegging van persoonsgegevens door externe onderzoeksorganisatie A alleen voor dit doel. Externe Onderzoeksorganisatie A wordt tijdelijke verwerkings-	Niet van toepassing	In de overeenkomst tussen Selectiebureau B en externe Onderzoeksorganisatie A zullen deze afspraken gemaakt dienen te worden. Onderzoeksorganisatie A is alleen voor een korte periode de Verwerkingsverantwoordelijke. Geen kopie achterhouden en niet voor andere doeleinden de respondent gegevens

⁶ zoals het informeren dat de organisatie de persoonsgegevens van de betrokkene verwerkt, de externe onderzoeksorganisatie zal voldoende grondslag moeten hebben om persoonsgegevens te verwerken en er zullen doelstellingen moeten worden geformuleerd waarvoor persoonsgegevens worden verwerkt. Het onderzoeksbureau zal bewaartermijnen dienen vast te stellen, de gegevens juist dienen te houden en te beveiligen, om maar enkele zaken te noemen.

⁷ Een selectiebureau is een organisatie die zelf geen onderzoek uitvoert maar een database bezit met daarin persoonsgegevens van respondenten. Uit deze database worden voor onderzoeken respondenten geselecteerd, bijvoorbeeld op basis van interesses, beroep of opleiding.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

	Situatiebeschrijving	Wie is Verwerkingsverantwoordelijke?	Wie is Verwerker?	Opmerking
		<p>verantwoordelijke, immers externe Onderzoekorganisatie A is de organisatie die doel en middel bepaalt, maar door contractuele afspraken wel wordt beperkt in het (her)gebruiken van de persoonsgegevens. Externe onderzoekorganisatie A zal aan haar wettelijk verplichting uit AVG en Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022 dienen te voldoen.</p>		gebruiken. Geen overeenkomst tussen Selectiebureau B en externe onderzoekorganisatie A, dan wordt de externe onderzoekorganisatie A beschouwd als Verwerkingsverantwoordelijke.
10	<p>Afnemer koopt onderzoek in bij externe onderzoekorganisatie, of combinatie van externe onderzoekorganisaties. Afnemer laat aan de externe onderzoekorganisatie of combinatie van externe onderzoekorganisaties over om het exacte doel hoe het onderzoek uit te voeren en met welke bronnen onderzoeksmiddelen te bepalen.</p>	<p>De externe onderzoeksorganisatie (of <u>combinatie</u> van onderzoeksorganisaties) dient te worden aangemerkt als Verwerkingsverantwoordelijke aangezien de onderzoeksorganisatie vrijheid heeft in keuze doel en middelen. Als er sprake is van een <u>combinatie</u> van externe onderzoeksorganisaties die gezamenlijk doel en middelen vaststellen dan is er sprake van een 'gedeelde verwerkingsverantwoordelijke' bestaande uit alle externe onderzoeksorganisaties die doelen en onderzoeksmiddelen vaststellen.</p>	Niet van toepassing	<p>Soms nemen onderzoeksorganisaties een deel van het onderzoeksbudget voor hun rekening (cofinanciering). Dit is echter niet van belang bij toepassing van de AVG of de Gedragscode. Het gaat er om wie feitelijk de zeggenschap (bepaling doel en middelen) uitoefent over de persoonsgegevens. De gedeelde verwerkingsverantwoordelijkheid houdt in dat ieder voor zich, of gecombineerd dient te voldoen aan de eisen die worden gesteld aan een Verwerkingsverantwoordelijke.</p>

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Hoofdstuk 2 Privacy

In dit hoofdstuk staan de principes van onderzoek centraal en ook de rechten van respondenten als gehanteerd door Verwerkingsverantwoordelijken.

Artikel 4: Bescherming persoonsgegevens respondent

- 1) Er worden bij statistisch onderzoek niet meer persoonsgegevens verzameld dan noodzakelijk is voor het doel van het statistische onderzoek.
- 2) Persoonsgegevens worden alleen verwerkt voor het statistisch onderzoek waarvoor deze zijn verzameld.
- 3) Persoonsgegevens in het Onderzoeksbestand worden niet langer dan noodzakelijk direct identificeerbaar of in gepseudonimiseerde vorm verwerkt voor statistisch onderzoek. Indien de doeleinden van het onderzoek kunnen worden gehaald zonder direct identificeerbare persoonsgegevens, of uiterlijk op het moment direct na Rapportage dienen direct identificeerbare persoonsgegevens te worden geanonimiseerd.
- 4) Bij langlopend statistisch onderzoek bij dezelfde Respondenten moet bij (tussentijdse) Rapportage gebruik worden gemaakt van geanonimiseerde gegevens. In het gebruikte Onderzoeksbestand zelf zullen maatregelen worden getroffen in de vorm van een ontkoppelingprocedure, bijvoorbeeld pseudonimiseren, wanneer voor het doeleinde van het langlopende onderzoek geen direct identificerende persoonsgegevens meer nodig zijn, tenzij de respondenten Toestemming hebben verleend voor het verwerken van persoonsgegevens voor het langlopend onderzoek. Deze Toestemming is geen grondslag om persoonsgegevens op te nemen in de rapportage, daarvoor zal aparte toestemming dienen te worden gevraagd. Iedere toestemming kan worden ingetrokken door de betrokkene, maar heeft echter alleen betrekking op persoonsgegevens en heeft geen terugwerkende kracht.
- 5) De Rapportage van statistisch onderzoek bevat anonieme gegevens. Mocht de Respondent door middel van Toestemming af hebben gezien van zijn anonimiteit voor de rapportage dan worden deze persoonsgegevens apart van de rapportage overgedragen, aan de Verwerkingsverantwoordelijke. Bij het vragen om Toestemming wordt informatie verstrekt over soorten van persoonsgegevens, de ontvanger (zoals de Opdrachtgever), aan wie identificerende gegevens worden verstrekt en voor welke doeleinden. Indien de Respondent zijn toestemming intrekt zal de interne of externe onderzoeksorganisatie de Respondent informeren of de Rapportage reeds is uitgebracht. Is de Rapportage reeds uitgebracht dan heeft de intrekking van de toestemming voor de Rapportage geen terugwerkende kracht en wordt aan het intrekken van de toestemming alleen uitvoering gegeven voor zover het persoonsgegevens betreft en niet ten aanzien van de resultaten van statistisch onderzoek.
- 6) Indien gegevens voor onderzoek worden verzameld bij de respondent, dan deelt de interne of externe onderzoeksorganisatie, op verzoek van de respondent, uiterlijk aan het eind van de verzamelperiode, het volgende aan de respondent mee:
 - i) wat het doel is van het statistisch onderzoek;
 - ii) wie de interne of externe onderzoeksorganisatie is;
 - iii) als de onderzoeksorganisatie een ander is dan de opdrachtgever, desgevraagd, de naam van de opdrachtgever;

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

- iv) waar nadere informatie over het onderzoek kan worden verkregen, alsmede informatie kan vinden over zijn/haar wettelijke rechten, zoals het intrekken van verleende toestemming tijdens het statistisch onderzoek.
- 7) Het informeren van de respondent, als in lid 5, kan achterwege blijven als de respondent op een andere wijze reeds is voorzien van de informatie in lid 5, of verwezen is waar de respondent deze informatie daadwerkelijk kan raadplegen (bijvoorbeeld privacystatement van de Verwerkingsverantwoordelijke).
- 8) De respondent wordt vooraf geïnformeerd over het gebruik van video- of audioapparatuur bij het uitvoeren van statistisch onderzoek, tenzij de Respondent al op de hoogte is, of wanneer het gaat om activiteiten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het onderzoek en het opstellen van de rapportage (zoals het maken van aantekeningen door medewerkers).
- 9) Opnamen gemaakt met digitale (video- of audio) apparatuur zullen nooit onderdeel vormen van een rapportage van statistisch onderzoek, tenzij met toestemming van de respondent of wanneer de opnamen zijn geanonimiseerd.

Artikel 5: Anonimiseren persoonsgegevens (van respondenten)

1. Indien voor het identificeren van de Persoonsgegevens van een Respondent in de Rapportage een onevenredige hoeveelheid geld en tijd benodigd is, met inachtneming van de beschikbare technologie op het tijdstip van verwerking en de technologische ontwikkelingen, dan kunnen de gegevens in de Rapportage als anoniem worden beschouwd.
2. De Persoonsgegevens worden in de Rapportage beschouwd als anoniem indien aan alle drie onderstaande voorwaarden is voldaan:
 - a. Gegevens mogen niet herleidbaar zijn tot een natuurlijke persoon, of een natuurlijke persoon direct of indirect kunnen identificeren; en
 - b. Gegevens mogen niet koppelbaar zijn. Dit betekent dat gegevens niet in verband zijn te brengen met opgeslagen gegevens van een natuurlijk persoon; en
 - c. Gegevens mogen niet deduceerbaar zijn. Dit betekent dat hieruit geen gegevens af te leiden zijn over een natuurlijk persoon.
3. De interne of externe onderzoeksorganisatie moet kunnen aantonen dat de Rapportage voldoet aan het gestelde in dit artikel.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Toelichting

Voor het niet-identificeerbaar maken gelden strenge eisen. Het verwijderen van direct identificerende gegevens, zoals naam of klantnummer, is niet meer voldoende. Of gegevens anoniem zijn, wordt vastgesteld aan de hand van drie criteria:

niet herleidbaar, niet- koppelbaarheid en niet-deduceerbaarheid

Welke methoden zijn onvoldoende en voldoen niet aan de eis van anonimiteit?

Als de persoonsgegevens worden vervangen door bijvoorbeeld een sleutel of uniek nummer, terwijl alle transacties van dezelfde natuurlijke persoon wel steeds worden geboekt op dezelfde sleutel of uniek nummer, dan kan de werkelijke identiteit worden vastgesteld en zijn de gegevens herleidbaar en dus persoonsgegevens.

Koppelbaarheid doet zich voor als uit een gegevensstring uit een database de identificerende gegevens worden verwijderd, terwijl men toch iemand kan identificeren door de gegevensstring opnieuw over de transacties te halen.

Niet-deduceerbaar betekent dat men niet uit de gegevens set een natuurlijke persoon kan afleiden. Dat afleiden kan zich bijvoorbeeld voordoen als de sample-omvang klein is.

Aan deze drie eisen moet worden voldaan wil er geen sprake meer zijn van directe of indirecte persoonsgegevens, dus dan is er pas sprake van anonimiteit.

Bron: Art 29 Wp, Opinion 5/2014, 10 april 2014, zie bijlage 4.

Artikel 6: Verwerking van bijzondere gegevens van respondenten

1. Het verwerken van Bijzondere persoonsgegevens voor statistisch onderzoek, is alleen toegestaan met uitdrukkelijke Toestemming van de respondent tenzij er sprake is van de in lid 2 van dit artikel genoemde toepassing.

2. Het is toegestaan om zonder uitdrukkelijke Toestemming van de respondent bijzondere persoonsgegevens te verwerken voor statistisch onderzoek indien aan alle vier onderstaande voorwaarden wordt voldaan:

- het statistisch onderzoek een algemeen belang dient, en
- de verwerking voor het betreffende onderzoek noodzakelijk is, en
- het vragen van uitdrukkelijke Toestemming onmogelijk blijkt of een onevenredige inspanning kost, en
- bij de uitvoering is voorzien in zodanige waarborgen dat de persoonlijke levenssfeer van de respondent niet onevenredig wordt geschaad.

Toelichting

Of er sprake is van algemeen belang, dat kan alleen de wetgever bepalen of de rechter beoordelen. Uitvoeren van onderzoek onder het mom van publieke taak is niet per definitie een onderzoek dat algemeen belang dient.

Voorbeeld waarbij het vragen van uitdrukkelijke Toestemming een onevenredige inspanning kost, is wanneer de betrokkene in het kader van een onderzoek van algemeen belang, geen vaste woon of verblijfplaats heeft, en het voor het onderzoek van algemeen belang noodzakelijke is om bepaalde bijzondere gegevens uit bepaalde bronnen te verzamelen.

3. Als de Verwerkingsverantwoordelijke voldoende grondslag heeft om bijzondere persoonsgegevens te anonimiseren en deze geanonimiseerde bijzondere gegevens aanlevert aan een interne/externe onderzoeksorganisatie dan is statistisch onderzoek met deze anonieme bijzondere gegevens door een interne/externe onderzoeksorganisatie toegestaan.

Gedragcode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Artikel 7: Bijzondere vormen van verwerking van persoonsgegevens

1. Het gebruik, bij statistisch onderzoek, van een nationaal identificatienummer, is alleen toegestaan aan de Verwerkingsverantwoordelijke (of een door de Verwerkingsverantwoordelijke ingeschakelde Verwerker) indien dat bij wet wordt toegestaan dan wel voor de doeleinden van de wet is bepaald. Het verwerken voor statistisch onderzoek van een nationaal identificatienummer met toestemming van de betrokkene is niet toegestaan.
2. Een kind niet ouder dan twaalf (12) jaar, behalve als een kind middelbaar onderwijs volgt, zal nimmer een respondent zijn bij statistisch-onderzoek, tenzij het kind deelneemt onder toezicht of met instemming van zijn/haar wettelijke vertegenwoordiger. De onderzoeksorganisatie doet redelijke inspanningen om te controleren of er sprake is van toezicht of instemming van de wettelijk vertegenwoordiger.
3. Indien een kind jonger dan 16 jaar via internet (dienst van de informatiemaatschappij) deelneemt aan statistisch-onderzoek, dan dient indien toestemming de grondslag is om persoonsgegevens te verwerken de toestemming of machtiging tot toestemming te worden verleend door de wettelijke vertegenwoordiger. Met inachtneming van de beschikbare technologie doet de Verwerkingsverantwoordelijke dan redelijke inspanningen om te controleren of de wettelijke vertegenwoordiger toestemming heeft gegeven, of machtiging tot toestemming.

Toelichting

Onderzoek via internet personen jonger dan 16 jaar (lid 2)

Met de komst van de AVG is er een speciale bepaling van toepassing wanneer via internet onderzoek wordt gedaan onder personen jonger dan 16 jaar. Indien grondslag om persoonsgegevens te verwerken voor de Verwerkingsverantwoordelijke voor dat onderzoek de toestemming van de betrokkene is, en niet bijvoorbeeld gerechtvaardigd belang of een overeenkomst is, en de betrokkene is onder de 16 jaar, dan moet die toestemming worden gegeven door de wettelijke vertegenwoordiger.

De regeling in lid 2 is een regeling die al zeer lang wordt gebruikt, maar niet van toepassing is als het onderzoek via internet wordt gedaan. Lid 2 ziet toe op onderzoeken die niet via internet worden uitgevoerd.

Indien een kind jonger is dan 12 jaar en geen middelbaar onderwijs volgt, dan is deelname aan statistisch onderzoek alleen toegestaan onder toezicht of met instemming van zijn/haar wettelijke vertegenwoordiger. Is een kind 12 jaar (ook een kind van 12 jaar dat al middelbaar onderwijs volgt) of ouder dan kan deze zonder extra voorschriften deelnemen aan het onderzoek.

Redelijke inspanningen

Onder redelijke inspanningen wordt verstaan dat er tenminste een minimale inspanning wordt gedaan om gegeven toestemming te verifiëren. Dit zal mede afhankelijk zijn van de aard en het onderwerp van het statistisch onderzoek. De eisen zijn zwaarder bij statistische onderzoeken waarbij Bijzondere persoonsgegevens worden verzameld. Verificatie kan plaatsvinden door de wettelijk vertegenwoordiger mee te laten tekenen op de deelname bevestiging of bijvoorbeeld bij panel onderzoek door mee te tekenen op de *terms & conditions* ter acceptatie. Instemming kan blijken uit het brengen als wettelijk vertegenwoordiger van de respondent naar de locatie, bijvoorbeeld een andere locatie dan de onderwijsinstelling, waar het statistisch onderzoek wordt uitgevoerd. Of door het voortdurend aanwezig zijn van een voor de kinderen bekende persoon, bijvoorbeeld een docent. Een andere mogelijkheid kan zijn om voordat een uitnodiging wordt verzonden er telefonisch contact is met de wettelijk vertegenwoordiger, waarin reeds gevraagd wordt om toestemming dat de respondent deelneemt aan het onderzoek. Dit zijn enkele oplossingsrichtingen. Die gekozen kunnen worden afhankelijk van de mogelijkheden en de aard van het onderzoek.

Gedragcode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Artikel 8: Rechten respondenten bij statistisch -onderzoek

1. Als een onderzoeksorganisatie als verwerker een verzoek ontvangt van een respondent om inzage, correctie, dataportabiliteit, recht om vergeten te worden of afscherming van persoonsgegevens, dan verwijst de onderzoeksorganisatie de respondent door naar de Verwerkingsverantwoordelijke .
2. De Verwerkingsverantwoordelijke is ten aanzien van Onderzoeksbestand of Onderzoeksbestanden die worden gebruikt voor statistisch onderzoek niet verplicht om medewerking te verlenen aan ‘recht van inzage van de betrokkene’ (**artikel 15 Avg**), ‘recht op rectificatie’ (**artikel 16 Avg**) en ‘recht op beperking van de verwerking’ (**artikel 18 Avg**).
3. Indien een onderzoeksorganisatie zelf als Verwerkingsverantwoordelijke van het gebruikte bestand optreedt, dan dient de organisatie zelf te zorgen voor afhandeling van het verzoek, met in achtneming van het tweede lid van dit artikel.
4. De Verwerkingsverantwoordelijke mag in afwijking van lid 2 van dit artikel toch uitvoering geven aan het verzoek van de respondent mits dat verzoek door de Respondent met redelijke tussenpozen wordt gedaan. De Verwerkingsverantwoordelijke is verplicht om van de verzoekende respondent de identiteit vast te stellen.

Toelichting

Artikel 89 lid 2 Avg staat toe dat lidstaten afwijken van consumentenrechten. In de Uavg is in artikel 44 bepaald dat de verwerkingsverantwoordelijke de artikelen 15, 16 en 18 van de verordening buiten toepassing kan laten. Om misverstanden te voorkomen is deze bepaling over genomen. Met daarbij de toelichting dat dit gaat om het onderzoeksbestand waarvoor deze rechten niet kunnen worden uitgeoefend. Een bronbestand met klantgegevens dat door de Verwerkingsverantwoordelijke is beschikbaar gesteld valt niet onder deze uitzonderingen.

Inzageverzoeken dienen alleen te worden gehonoreerd als deze met redelijke tussenpozen worden gedaan (overweging 63 AVG). De tussenpozen worden mede bepaald hoe vaak een respondent deelneemt aan onderzoek van de Verwerkingsverantwoordelijke. Indien de respondent eenmaal per jaar deelneemt aan onderzoek dan is ieder kwartaal een inzage verzoek doen, niet een verzoek met redelijke tussenpozen. Dit kan anders zijn indien de respondent maandelijks deelneemt aan een onderzoek, dan kan er bij het doen van een inzage verzoek per kwartaal wel sprake zijn van een inzage verzoek per kwartaal. Het vaststellen van de identiteit van de verzoeker door een kopie paspoort in te sturen is niet toegestaan. De identiteit zal op een andere wijze moeten worden vastgesteld, bijvoorbeeld door het stellen van enkele controle vragen waarvan de antwoorden bekend zijn bij de Verwerkingsverantwoordelijke.

5. De onderzoeksorganisatie, in de rol van verwerker, verleent de Verwerkingsverantwoordelijke volledige en tijdige bijstand, binnen de voor de Verwerkingsverantwoordelijke geldende termijn, bij de uitoefening van diens plicht om verzoeken inzake uitoefening van de in lid 1 genoemde rechten te beantwoorden, met inachtneming van het bepaalde in lid 2 van dit artikel.
6. Wanneer de Verwerkingsverantwoordelijke kan aantonen dat hij de verzoekende respondent niet kan identificeren voor het uitvoeren van een voor de respondent geldend recht, dan stelt hij de verzoekende respondent daarvan indien mogelijk in kennis. Het verzoek van de respondent wordt geschorst en respondent wordt in de gelegenheid gesteld om binnen een maand aanvullende gegevens, bijvoorbeeld een administratief nummer (klantnummer, bankrekeningnummer) dat door de Verwerkingsverantwoordelijke wordt gebruikt, te verstrekken zodat de Verwerkingsverantwoordelijke de identiteit kan vaststellen. Ook kan (indien aanwezig) de Respondent worden verwezen naar een eigen “Mijn-domein” om inzage te krijgen in de persoonsgegevens. Indien het inzage verzoek zich

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

uitstrekt tot bijzondere gegevens moeten hogere eisen worden gesteld aan de vorm van legitimatie aan de Respondent.

7. Indien een respondent een verzoek doet op het 'recht van vergetelheid' (**artikel 17 Avg**), dan verwijderd de Verwerkingsverantwoordelijke de niet-anonieme persoonsgegevens uit het Onderzoekbestand. Indien door verwijdering uit het Onderzoekbestand het statistisch onderzoek onmogelijk wordt of ernstig in gedrang dreigt te komen mag de Verwerkingsverantwoordelijke weigeren uitvoering te geven aan een dergelijk verzoek. Persoonsgegevens die niet voor het statistisch onderzoek worden verwerkt en/of geen onderdeel zijn van de Rapportage worden altijd verwijderd. Zijn persoonsgegevens van de Respondent met zijn toestemming niet-anoniem opgenomen in de rapportage dan heeft het intrekken van Toestemming geen terugwerkende kracht voor bestaande Rapportages.
8. Indien een respondent een beroep doet op het 'recht op overdraagbaarheid van gegevens' (**art 20 AVG**) dan zal de Verwerkingsverantwoordelijke aan dit verzoek voldoen. De persoonsgegevens die de Verwerkingsverantwoordelijke met toestemming van de respondent, of op basis van een overeenkomst, zoals panelvoorwaarden, over de respondent heeft vastgelegd, en die geautomatiseerd worden verwerkt zullen hiervoor beschikbaar worden gesteld. Buiten een verzoek om overdraagbaarheid van persoonsgegevens vallen gegevens die door de Verwerkingsverantwoordelijke of diens Verwerker zelf zijn geformuleerd op basis van de persoonsgegevens van de respondent. Op schriftelijke aanwijzing van de Respondent zal de Verwerkingsverantwoordelijke de persoonsgegevens rechtstreeks aan de door de Respondent aangewezen andere Verwerkingsverantwoordelijke toezenden. De verzendende Verwerkingsverantwoordelijke zal het bestand van gegevens dat wordt verzonden tenminste voorzien van een password of meer beveiligingsmaatregelen. Via een ander communicatiekanaal wordt aan de Respondent of aan de door de Respondent schriftelijk aangewezen andere Verwerkingsverantwoordelijke het wachtwoord of andere toegangscode toegezonden.
9. Het gebruik van op geautomatiseerde verwerking gebaseerde besluiten zoals bij profiling, is toegestaan bij statistisch onderzoek.
10. Een respondent heeft het recht om op basis van met zijn specifieke situatie verband houdende omstandigheden, bezwaar (**artikel 21 lid 6 AVG**) te maken tegen de verwerking van de Respondent betreffende persoonsgegevens voor statistische doeleinden tenzij dit onderzoek nodig is voor de uitvoering van een onderzoek in algemeen belang of de Respondent wettelijk verplicht is om mee te werken. Indien een dergelijk verzoek wordt gedaan aan de Verwerker dan geeft de Verwerker dit onverwijld door aan de Verwerkingsverantwoordelijke. De Verwerkingsverantwoordelijke zal uit een bestand of bestanden die worden gebruikt voor statistische doeleinden, na het verzoek van de Respondent, steeds de gegevens van de Respondent verwijderen. Voor reeds uitgebrachte Rapportages heeft de intrekking van de uitdrukkelijke toestemming geen terugwerkende kracht. Naast deze wettelijk afmeldmogelijkheid kan de betrokkene zich ook afmelden op basis van artikel 9 van de Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022.
11. Verzoeken van de respondent met betrekking tot de uitoefening van zijn/haar rechten dienen binnen een maand door de Verwerkingsverantwoordelijke te worden beantwoord.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Artikel 9: Afmeldregisters statistisch-onderzoek

1. Een respondent, waaronder begrepen een zelfstandige zonder personeel (zzp) die niet wenst deel te nemen aan vooraf niet aangekondigd statistisch onderzoek per spraaktelefoon, kan zich laten registreren bij het www.onderzoekfilter.nl.

Toelichting

Het onderzoekfilter is alleen van toepassing als het gaat om statistisch onderzoek per spraaktelefoon dat niet vooraf bij de betrokken respondent is aangekondigd.

2. Opdrachtgevers en/of onderzoeksorganisaties die statistisch onderzoek per spraaktelefoon willen uitvoeren zonder aankondiging vooraf, zijn verplicht om het bestand dat wordt gebruikt voor statistisch onderzoek voorafgaand aan de start van het statistisch onderzoek te ontdebelen met het bestand van het onderzoekfilter.

Toelichting

De MOA, VBO en VSO zullen het bestaan van deze afmeldmogelijkheid communiceren.

Gedragcode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Hoofdstuk 3 Provenance: dataverzameling ongeacht de methode van dataverzameling

Het hoofdstuk Provenance gaat in op dataverzameling, ongeacht de methode van de dataverzameling.

Artikel 10: Gegevensverwerking en grondslagen bij statistisch onderzoek,

1. De Verwerkingsverantwoordelijke dient over een grondslag en doeleinde(n) te beschikken voor de initiële gegevensverwerking. De Respondent dient te zijn geïnformeerd over de doeleinden van verwerking van de persoonsgegevens in overeenstemming met artikel 13 of 14 Avg.
2. Het gebruik van persoonsgegevens voor statistisch onderzoek is altijd verenigbaar met elk doeleinde waarvoor deze zijn verzameld en mogen door de Verwerkingsverantwoordelijke altijd worden gebruikt voor statistisch onderzoek, indien er sprake is bij de Verwerkingsverantwoordelijke van een grondslag om persoonsgegevens te mogen verwerken.
3. De Verwerkingsverantwoordelijke moet voor elk statistisch onderzoek aantonen dat er is voldaan aan de onderstaande principes van gegevensverwerking:
 - a. Rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie: geen verwerking van persoonsgegevens die in strijd zijn met de wet of met deze gedragscode voor statistisch onderzoek 2022, verzamelde persoonsgegevens zijn noodzakelijk voor het kunnen uitvoeren van het statistisch onderzoek en toestemming wordt gevraagd indien niet anonieme gegevens van de Respondent worden opgenomen in de Rapportage.
 - b. Minimale gegevensverwerking, niet meer gegevens verwerken dan noodzakelijk is voor het doel;
 - c. Juistheid van persoonsgegevens, waarbij als uitgangspunt geldt dat de door de respondent opgegeven persoonsgegevens of meningen juist zijn.
 - d. Om de juistheid van de opgegeven persoonsgegevens of meningen vast te stellen kan het noodzakelijk zijn om deze te valideren aan de hand van een externe bron;
 - e. Bewaartermijn: zo lang dat voor het doel van het statistisch onderzoek noodzakelijk is, al dan niet in gepseudonimiseerde vorm;
 - f. Integriteit en vertrouwelijkheid (beveiliging): het niveau van beveiliging is onderhevig aan een door de Verwerkingsverantwoordelijke opgesteld beveiligingsprotocol. Een getekende geheimhoudingsverklaring, maakt daar onderdeel van uit.

De Verwerkingsverantwoordelijke dient de naleving van deze principes te kunnen aantonen door middel van schriftelijke procedures. Indien er sprake is van een Verwerker (externe onderzoeksorganisatie) of een interne onderzoeksorganisatie, verleent deze op verzoek van de Verwerkingsverantwoordelijke bijstand bij het aantonen van bovenstaande punten.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

4. Indien bij statistisch onderzoek gebruik wordt gemaakt van techniek om informatie op randapparatuur te plaatsen en/of uit te lezen (cookie- en aanverwante technologie) die geen of geringe gevolgen heeft voor de persoonlijke levenssfeer van de respondent, omdat er geen profiel van de respondent wordt opgebouwd en het onderzoek gericht is op het opstellen van een Rapportage over het aanbod van een dienst/product op internet, dan blijft het informeren van de respondent en het vragen om toestemming om dergelijke techniek te plaatsen achterwege.

Toelichting bij artikel 10.lid 1 Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

A Wat zijn Grondslagen?

Voor het verwerken van Persoonsgegevens dient de Verwerkingsverantwoordelijke te beschikken over een grondslag om persoonsgegevens te mogen verwerken, bij statistisch onderzoek noemen we dit ook wel de primaire grondslag. De in de Avg genoemde grondslagen zijn:

- a) de betrokkene heeft toestemming gegeven voor de verwerking van zijn persoonsgegevens voor een of meer specifieke doeleinden;
- b) de verwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of om op verzoek van de betrokkene vóór de sluiting van een overeenkomst maatregelen te nemen;
- c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de Verwerkingsverantwoordelijke rust;
- d) de verwerking is noodzakelijk om de vitale belangen van de betrokkene of van een andere natuurlijke persoon te beschermen;
- e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de Verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;
- f) de verwerking is noodzakelijk voor de behartiging van de gerechtvaardigde belangen van de Verwerkingsverantwoordelijke of van een derde, behalve wanneer de belangen of de grondrechten en de fundamentele vrijheden van de betrokkene die tot bescherming van persoonsgegevens nopen, zwaarder wegen dan die belangen, met name wanneer de betrokkene een kind is.
- f. geldt niet voor de verwerking door overheidsinstanties in het kader van de uitoefening van hun taken.

B Verenigbaar gebruik en doeleinde(n)

Als er een geldige grondslag is om persoonsgegevens te verwerken dan worden de persoonsgegevens altijd verzameld en verwerkt voor een bepaald doeleind of bepaalde doeleinden. Voor zover in deze doeleinden er geen sprake zou zijn van statistisch onderzoek, laat artikel 5 lid 1 onder b toe via het verenigbaar gebruik om ondanks het ontbreken in de doeleinden van statistisch onderzoek, toch de voor andere doeleinden verzamelde persoonsgegevens voor statistisch onderzoek te verwerken. Is statistisch onderzoek een van de doeleinden waarvoor persoonsgegevens worden verzameld dan is er geen rol voor het vraagstuk van verenigbaar gebruik immers statistisch onderzoek wordt expliciet genoemd in de doeleinden.

C Overheid: Grondslagen

Voor de overheid geldt een beperking ten aanzien van grondslagen.

Let op Overheidsinstanties kunnen niet meer op basis van het gerechtvaardigd belang persoonsgegevens verwerken voor onderzoek. Overheidsinstanties zullen in de uitoefening van hun taak GEEN gebruik kunnen maken van de grondslag 'gerechtvaardigd belang', maar zullen gebruik moeten maken van andere grondslagen. Dit geldt niet voor zover de overheidsinstantie 'typisch bedrijfsmatige handelingen' verricht waarbij persoonsgegevens worden verwerkt, zoals bijvoorbeeld de verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor de beveiliging van overheidsgebouwen. Voor handelingen die buiten de uitoefening van de taak vallen, mag er wel een grondslag worden aangenomen in het gerechtvaardigd belang van de organisatie.

C Privacystatement

Het privacystatement van de Verwerkingsverantwoordelijke dient te voldoen aan de bestanddelen die worden genoemd in artikel 13 AVG. Indien het niet mogelijk is om alle bestanddelen van het privacystatement kenbaar te maken aan de betrokkene dan is het toegestaan om deze informatie gelaagd te geven. In de eerste laag wordt dan bekend gemaakt wie de Verwerkingsverantwoordelijke is, voor welke doeleinden de persoonsgegevens worden verwerkt, waaronder doeleinden

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

die de betrokkene zouden kunnen verrassen. Hierbij moet dan wel een verwijzing worden opgenomen naar de gehele privacystatement/informatie tekst 13 AVG eenvoudig en zonder inspanning kan worden teruggevonden.
Bron: Article 29 Working Party, Guidelines on transparency under Regulation 2016/679
Adopted on 29 November 2017 As last Revised and Adopted on 11 April 2018 WP260 rev.01

Gebruik randapparatuur:

Bij onderzoek kan gebruik worden gemaakt van technologie in de randapparatuur van de respondent, of door deze uit te lezen uit de randapparatuur (cookies). Uitgangspunt is dat de respondent hiervoor toestemming geeft. Er is echter een uitzondering: geen toestemming is vereist als de technologie geen of geringe gevolgen heeft voor de persoonlijke levenssfeer van de respondent, zoals bij statistisch onderzoek met anonieme rapportage, beschreven in deze Gedragscode statistisch onderzoek 2022. Indien in de Rapportage niet anonieme gegevens worden opgenomen die via cookies zijn vastgelegd is daarvoor toestemming nodig.

Wat als de randapparatuur nu door meerdere personen wordt gebruikt?

'Geldt de toestemming voor alle gebruikers van het apparaat?'

De toestemming geldt voor de gebruiker die deze toestemming heeft gegeven. In het geval meerdere gebruikers gebruik maken van hetzelfde apparaat ligt het aan het gebruik van dit apparaat. Als de website-eigenaar een eerder geplaatste cookie kan uitlezen, kan deze ervan uitgaan dat daarvoor toestemming is gegeven. Het is immers goed mogelijk dat verschillende gebruikers gebruik maken van hetzelfde profiel en/of browser waarvoor deze toestemming is gegeven. Indien de website-eigenaar in zijn registratie ziet dat er toestemming is gegeven, maar geen cookie meer zichtbaar is, dient de website-eigenaar ervan uit te gaan dat er geen sprake is van toestemming en moet deze (opnieuw) de toestemming verkrijgen. Dit kan het geval zijn als op één apparaat gebruik wordt gemaakt van verschillende gescheiden profielen en/of van verschillende browsers, waardoor cookies op verschillende plekken staan opgeslagen.'

Bron: Veel gestelde vragen cookiebepaling november 2016 – ACM, pagina 16

https://www.acm.nl/sites/default/files/old_publication/publicaties/14496_veelgestelde-vragen-cookiebepaling-november-2016.pdf

Artikel 11: Gegevensverzameling en verwerking bij panelonderzoek

1. Bij statistisch onderzoek onder een panel, schrijven de respondenten zichzelf bij de onderzoekorganisatie in en accepteren daarbij de panelvoorwaarden, waarin is beschreven wat er van de deelnemer in het panelonderzoek wordt verwacht en op welke wijze persoonsgegevens worden verwerkt.
2. De wijze waarop wordt omgegaan met de verwerking van persoonsgegevens wordt beschreven in een apart privacystatement, dat als apart schriftelijk document wordt aangeboden aan de respondent bij het accepteren van de panelvoorwaarden.
3. Indien bij panelonderzoek voor statistische doeleinden gebruik wordt gemaakt van techniek om informatie op randapparatuur te plaatsen en/of uit te lezen (cookie- en aanverwante technologie) die geen of geringe gevolgen heeft voor de persoonlijke levenssfeer van de respondent, omdat er geen profiel van de respondent wordt opgebouwd en het onderzoek gericht is op het opstellen van een Rapportage over het aanbod van een dienst/product op internet, dan blijft het informeren van de respondent en het vragen om toestemming om dergelijke techniek te plaatsen achterwege.
4. Indien de Rapportage niet-anonieme gegevens bevat die zijn vastgelegd met techniek om informatie op randapparatuur te plaatsen en/of uit te lezen (cookie- en aanverwante technologie), dan wordt hiervoor apart voorafgaande Toestemming gevraagd. Deze toestemming zijnde een vrije, specifieke, geïnformeerde en ondubbelzinnige wilsuiting is niet te verkrijgen door een dergelijke bepaling op te nemen in de zogeheten panelvoorwaarden maar zal dienen te worden gegeven door de Respondent, door middel van een verklaring of ondubbelzinnige actieve handeling. Deze Toestemming kan worden

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

- ingetrokken maar heeft geen terugwerkende kracht.
5. Indien in het kader van panelonderzoek bijzondere persoonsgegevens bij de respondenten worden verzameld en verwerkt dan dient de Respondent daar vooraf uitdrukkelijke Toestemming voor te geven. Bij het vragen om uitdrukkelijke Toestemming wordt informatie verstrekt over welke bijzondere persoonsgegevens worden verzameld, aan wie identificerende gegevens worden verstrekt en voor welke doeleinden. Deze uitdrukkelijke Toestemming zal steeds apart worden gevraagd per onderzoek en kan niet via panel- of andere voorwaarden worden verkregen. Indien de Respondent zijn uitdrukkelijke toestemming intrekt zullen de gegevens worden verwijderd en niet voor verder panelonderzoek worden gebruikt. Voor reeds uitgebrachte Rapportages heeft de intrekking van de uitdrukkelijke toestemming geen terugwerkende kracht.
 6. Indien het oogmerk van het panelonderzoek is om identificerende persoonsgegevens op te nemen in de rapportage over het onderzoek dan zal aan de respondent voorafgaand aan de Rapportage toestemming worden gevraagd. Deze toestemming zal steeds apart worden gevraagd per onderzoek en kan niet via panel- of andere voorwaarden worden verkregen. Voor reeds uitgebrachte Rapportages heeft de intrekking van de toestemming geen terugwerkende kracht.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Hoofdstuk 4 Security

In het hoofdstuk Security staat welke minimale maatregelen er gelden voor de beveiliging van (onderzoeks)bestanden.

1. De Verwerkingsverantwoordelijke en/of verwerker die het statistisch onderzoek verricht, neemt organisatorische en technische maatregelen voor de beveiliging van de verwerking en houdt daarbij rekening met de stand van de techniek, de aard van de te beschermen persoonsgegevens en de context waarbinnen de persoonsgegevens worden verwerkt.
2. De technisch en organisatorische maatregelen voor de beveiliging zijn tenminste gericht op het voorkomen van:
 - a. Openbaarmaking van niet-openbare informatie:
Het expres of onbedoeld openbaar maken (lekkers) of wissen van niet-openbare informatie, met inbegrip van privacygevoelige informatie.
 - b. Vermissing of diefstal van bedrijfsmiddelen:
Diefstal of het kwijt raken van randapparatuur die door Verwerkingsverantwoordelijke of Verwerker worden beheerd, zoals mobiele telefoon, tablet, laptop, toegangspasje of token.
 - c. Besmetting met schadelijke software (ransomware/malware/virus):
Een besmetting van een workstation of ander bedrijfsmiddel met schadelijke software, ook wel malware. Hieronder worden ook virussen en cryptoware verstaan.
 - d. Aanval op de digitale infrastructuur:
Een doelgerichte aanval op websites die worden gebruikt voor statistisch onderzoek, (web)applicaties of servers met het doel niet-openbare informatie te verkrijgen of de digitale infrastructuur te ontregelen.
 - e. Storing in hardware door stroomuitval, brand of water:
Een brand of wateroverlast (lekkage) in ruimten waar zich vitale ICT voorzieningen bevinden die leidt tot een verstoring van dienstverlening
 - f. Het permanent opslaan van verzamelde persoonsgegevens op randapparatuur:
Persoonsgegevens opgeslagen op randapparatuur zal telkens worden gewist per statistisch onderzoek uiterlijk op het moment dat het betreffende onderzoek is afgerond.
 - g. Het trainen van functionarissen bij interne en externe onderzoeksorganisaties:
Tijdens de trainingen komen de bovenstaande en specifieke onderzoeksorganisatie-eigen technische en organisatorische aspecten aan de orde.

Artikel 13 Incidentenprotocol

1. De Verwerkingsverantwoordelijke en Verwerker spreken een vaste werkwijze af voor het melden van een data lek en maken dat onderdeel van de Verwerkersovereenkomst.
2. De Verwerkingsverantwoordelijk en de Verwerker, indien er een Verwerker is betrokken bij het uitvoeren van een statistisch onderzoek, houden gedurende de looptijd van het statistisch onderzoek waarbij zij zijn betrokken een Incidentenprotocol bij. Het Incidentenprotocol is in schriftelijke en/of elektronische vorm opgesteld. In dit Incidentenprotocol worden incidenten met betrekking tot persoonsgegevens bijgehouden.

Gedragcode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Het betreft de volgende drie categorieën van incidenten:

- a. In geval van data lek met hoog risico op ernstige nadelige gevolgen voor de betrokkenen, omdat direct identificerende gegevens inclusief bijzondere gegevens of financiële gegevens zijn gelekt, of de gegevens gevoelig zijn gelet op de context van het onderzoek, is de Verwerkingsverantwoordelijke, verplicht om de Autoriteit Persoonsgegevens en de betrokkenen te informeren.
 - b. Als het niet waarschijnlijk is dat de inbreuk in verband met persoonsgegevens ernstige nadelige gevolgen heeft voor de betrokkenen, bijvoorbeeld omdat de gegevens zijn gepseudonimiseerd of zijn geanonimiseerd dan wel als het alleen om naam, adres, woonplaatsgegevens, telefoonnummer en/of e-mail gaat, zonder dat de context blijkt van het statistisch onderzoek, is de Verwerkingsverantwoordelijke, verplicht om alleen de Autoriteit Persoonsgegevens of een andere wettelijke toezichthouder te informeren.
 - c. De Verwerkingsverantwoordelijke en de Verwerker voegen aan het eigen Incidentenprotocol in lid 3 tevens alle datalekken en beveiligingsincidenten toe die zonder risico voor de betrokkenen zijn. Deze worden niet gemeld door de Verwerkingsverantwoordelijke en/of Verwerker bij de Autoriteit Persoonsgegevens.
3. Op verzoek stellen de Verwerkingsverantwoordelijk en Verwerker het Incidentenprotocol van een bepaald statistisch onderzoek beschikbaar aan de Autoriteit Persoonsgegevens of aan de Integriteitscommissie voor de uitvoering van haar taken.

Artikel 14: Verdere aandachtspunten bij de beveiliging bij statistisch-onderzoek

De Verwerkingsverantwoordelijke en/of de externe onderzoeksorganisatie als verwerker nemen de volgende maatregelen in het kader van de beveiliging:

1. Het functie-afhankelijk maken van toegang tot de (persoons-)gegevens, zowel binnen de organisatie als van buitenaf.
2. Naam, adres, postcode en woonplaats gegevens, e-mail en telefoon van respondenten worden separaat opgeslagen van de overige voor het onderzoek verkregen gegevens. Zolang het noodzakelijk is voor de uitvoering van het onderzoek worden naam, adresgegevens, postcode en woonplaats gegevens e-mail en telefoon gepseudonimiseerd of waar mogelijk geanonimiseerd of worden deze persoonsgegevens vernietigd.
3. Indien er sprake is van longitudinaal onderzoek zal de koppeling van gegevens in het Onderzoekbestand met de identificerende gegevens in een ander bestand, tot stand worden gebracht door een neutrale sleutel.
4. Bijzondere, of in de context als zeer gevoelig ervaren gegevens worden altijd versleuteld verzonden en/of opgeslagen.
5. Bij statistisch onderzoek kunnen persoonsgegevens op verschillende manieren worden geanonimiseerd. Indien gebruikt wordt gemaakt van hash-technologie om te anonimiseren dient one-way hash-technologie te worden gebruikt om persoonsgegevens op een zodanig wijze te anonimiseren dat de originele persoonsgegevens niet kunnen worden teruggehaald.
6. Het is zaak een administratie te voeren van de randapparatuur die wordt ingezet bij onderzoek. Daarnaast dient er een procedure te worden opgesteld om verlies of defect raken van randapparatuur te rapporteren in de organisatie.
7. De randapparatuur moet beveiligd worden tegen onrechtmatig gebruik of verlies van persoonsgegevens. Hiervoor dient de randapparatuur te worden voorzien van een password en moet het mogelijk zijn om op afstand persoonsgegevens op randapparatuur te wissen of

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

ontoegankelijk te maken. Daarnaast dienen de functionarissen verplicht te worden om het verlies van randapparatuur onverwijld te melden.

8. Op permanente basis moet worden voorzien in goed functionerende en niet-corrumperende hard- en software, door de laatste versies van virus programma's te plaatsen en door updates en patches onverwijld te installeren.
9. Er mag via *Bring Your Own Device* randapparatuur geen toegang mogelijk zijn tot bestanden met persoonsgegevens van opdrachtgevers of persoonsgegevens die in het kader van een statistisch onderzoek zijn verzameld. mits:
 - er een mogelijkheid is om deze randapparatuur op afstand te blokkeren of te wissen; en
 - de onderzoeksorganisatie nadere technische en organisatorische eisen stelt waaraan de beveiliging van *Bring Your own Device* dient te voldoen; en
 - er een procedure is om verlies of defect raken van *Bring Your own Device* te rapporteren in de organisatie.
10. De in het kader van de beveiliging getroffen technische en organisatorische maatregelen worden periodiek getest, beoordeeld en geëvalueerd. De directie van de Onderzoeksorganisatie wordt hierover geïnformeerd.

Toelichting

Het vierde lid van deze bepaling stelt dat er sprake dient te zijn van versleutelde opslag van als zeer gevoelig ervaren gegevens. 'Als gevoelig ervaren gegevens' is de aanduiding van een niet-wettelijk benoemde groep van persoonsgegevens, zoals de bijzondere gegevens, die binnen een bepaalde context als gevoelig kunnen worden ervaren. Denk aan inkomensgegevens. Dergelijke gevoelige gegevens dienen net als bijzondere gegevens versleuteld te worden opgeslagen cq verzonden. Het kan ook gaan om een bepaalde selectie van respondenten. De NAW-gegevens van respondenten zullen niet zo gevoelig zijn, maar in de context van een combinatie van gegevens kan dat anders liggen.

Het vijfde lid gaat over het gebruik van one-way-hash-technology. Bedoeld is een algoritme dat een vaste reeks nummers van een tekstbericht genereert. 'One-way' betekent dat het niet mogelijk is om de vaste reeks om te zetten naar de originele gegevens.

Gedragcode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Hoofdstuk 5 Stewardship

In dit hoofdstuk staan procedures en voorwaarden omschreven voor een goed databeheer en documentatie daarvan.

Artikel 15: Documentatieplicht: register van de verwerkingsactiviteiten

1. Elke Verwerkingsverantwoordelijke (of diens vertegenwoordiger) die valt onder de werking van deze Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022, houdt een register bij van de verwerkingsactiviteiten die onder zijn verantwoordelijkheid plaatsvinden. Het register bevat de volgende gegevens:
 - a. de naam en de contactgegevens van de Verwerkingsverantwoordelijke en eventuele gezamenlijke Verwerkingsverantwoordelijken, en, in voorkomend geval, van de vertegenwoordiger van de Verwerkingsverantwoordelijke en van de functionaris voor gegevensbescherming;
 - b. de verwerkingsdoeleinden;
 - c. een beschrijving van de categorieën van respondenten en van de categorieën van persoonsgegevens;
 - d. de categorieën van ontvangers aan wie de persoonsgegevens zijn of worden verstrekt, onder meer ontvangers in derde landen of internationale organisaties;
 - e. indien van toepassing: doorgifte van persoonsgegevens aan een derde land of een internationale organisatie, met inbegrip van de vermelding van dat derde land of die internationale organisatie en, in geval van de in artikel 49, lid 1, tweede alinea, AVG bedoelde doorgiften, de documenten inzake de passende waarborgen;
 - f. indien mogelijk, de beoogde termijnen waarbinnen de verschillende categorieën van gegevens moeten worden gewist;
 - g. indien mogelijk, een algemene beschrijving van de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen als bedoeld in artikel 32, lid 1 AVG.
2. Elke Verwerker (of diens vertegenwoordiger) die valt onder de werking van deze Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022, houdt een register bij van alle categorieën van verwerkingsactiviteiten die hij ten behoeve van een Verwerkingsverantwoordelijke heeft verricht. Dit register bevat de volgende gegevens:
 - a. de naam en de contactgegevens van de verwerkers en van iedere Verwerkingsverantwoordelijke voor rekening waarvan de verwerker handelt, en, in voorkomend geval, van de vertegenwoordiger van de Verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker en van de functionaris voor gegevensbescherming;
 - b. de categorieën van verwerkingen die voor rekening van iedere Verwerkingsverantwoordelijke zijn uitgevoerd;
 - c. indien van toepassing, doorgifte van persoonsgegevens aan een derde land of een internationale organisatie, onder vermelding van dat derde land of die internationale organisatie en, in geval van de in artikel 49, lid 1, tweede alinea, bedoelde doorgifte, de documenten inzake de passende waarborgen;
 - d. indien mogelijk, een algemene beschrijving van de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen als bedoeld in artikel 32, lid 1.
3. Het in de leden 1 en 2 bedoelde register is in schriftelijke en/of elektronische vorm opgesteld.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

4. Desgevraagd stellen de Verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker, en in voorkomend geval de vertegenwoordiger van de Verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker, het register ter beschikking van de Autoriteit Persoonsgegevens.

Artikel 16: DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling

1. Als bij het uitvoeren van statistisch onderzoek (nieuwe) technologieën worden gebruikt, voert de Verwerkingsverantwoordelijke of Verwerker vóór de verwerking een DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit. Deze DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling wordt uitgevoerd als de aard, de omvang, de context en de doeleinden van het onderzoek waarschijnlijk een hoog risico inhouden voor de rechten en vrijheden van respondenten. Eén beoordeling kan een reeks vergelijkbare verwerkingen bestrijken die vergelijkbare hoge risico's kunnen hebben. Indien een wijziging van de verwerking het risiconiveau van de verwerking voor de rechten en vrijheden van respondenten verhoogt, is dat aanleiding tot een geheel of gedeeltelijk opnieuw uit te voeren DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling.
2. De Verwerkingsverantwoordelijke of Verwerker voert minimaal een DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit in de volgende gevallen:
 1. Beoordelen van mensen op basis van persoonskenmerken
 - i. Het gaat hierbij onder meer om het maken van profielen en het maken van prognoses, met name op basis van kenmerken als iemands beroepsprestaties, economische situatie, gezondheid, persoonlijke voorkeuren of interesses, betrouwbaarheid of gedrag, locatie of verplaatsingen.
 2. Geautomatiseerde beslissingen
 - i. Het gaat hierbij om beslissingen die voor de betrokkene rechtsgevolgen of vergelijkbare wezenlijke gevolgen hebben. Zo'n gegevensverwerking kan er bijvoorbeeld toe leiden dat mensen worden uitgesloten of gediscrimineerd. Gegevensverwerkingen met geringe of geen gevolgen voor mensen vallen niet onder dit criterium.
 3. Stelselmatige en grootschalige monitoring
 - i. Het gaat hierbij om monitoring van openbaar toegankelijke ruimten, bijvoorbeeld met cameratoezicht. Hierbij kunnen persoonsgegevens worden verzameld zonder dat betrokkenen weten wie hun gegevens verzamelt en wat daar vervolgens mee gebeurt. Bovendien kan het onmogelijk zijn voor mensen om zich in openbare ruimten aan deze gegevensverwerking te onttrekken.
 4. Gevoelige gegevens
 - i. Het gaat hierbij om bijzondere categorieën van persoonsgegevens (zie artikel 9 van de AVG), zoals informatie over iemands politieke voorkeuren. Ook strafrechtelijke gegevens vallen hieronder. Tot slot gaat het hier ook om gegevens die over het algemeen als privacygevoelig worden beschouwd.
 5. Grootschalige gegevensverwerkingen
 - i. Of een gegevensverwerking een 'Grootschalige gegevensverwerking' dient te worden bepaald aan de hand van de volgende criteria:

Gedragscodes voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

- ii. de hoeveelheid mensen van wie gegevens worden verwerkt;
 - iii. de hoeveelheid gegevens en/of de verscheidenheid aan gegevens die worden verwerkt;
 - iv. de tijdsduur van de gegevensverwerking;
 - v. de geografische reikwijdte van de gegevensverwerking.
6. Gekoppelde databases
- i. Het gaat hierbij om gegevensverzamelingen die aan elkaar gekoppeld of met elkaar gecombineerd zijn. Bijvoorbeeld databases die voortkomen uit twee of meer verschillende gegevensverwerkingen met verschillende doelen en/of uitgevoerd door verschillende verantwoordelijken, op een manier die betrokkenen niet redelijkerwijs kunnen verwachten.
7. Gegevens over kwetsbare personen
- i. Bij het verwerken van dit type gegevens kan een DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling nodig zijn omdat er sprake is van een ongelijke machtsverhouding tussen de betrokkene en de verantwoordelijke. Dit heeft als gevolg dat betrokkenen niet in vrijheid toestemming kunnen geven of weigeren voor het verwerken van hun gegevens. Het kan hierbij om bijvoorbeeld werknemers, kinderen en patiënten gaan.
8. Gebruik van nieuwe technologieën
- i. Een DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling kan nodig zijn bij het gebruik van een nieuwe technologie. De reden hiervoor is dat dit gebruik gepaard kan gaan met nieuwe manieren om gegevens te verzamelen en gebruiken, met mogelijk grote privacyrisico's.
9. Blokkering van een recht, dienst of contract
- i. Het gaat hierbij om gegevensverwerkingen die tot gevolg hebben dat betrokkenen:
 - ii. een recht niet kunnen uitoefenen of;
 - iii. een dienst niet kunnen gebruiken of;
 - iv. een contract niet kunnen afsluiten.
3. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft de volgende verwerkingen van persoonsgegevens aangemerkt als verwerkingen waarvoor een DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling verplicht is, ook als deze voor statistisch onderzoek worden gebruikt:
- 1) heimelijk onderzoek (informatie verzamelen zonder dat respondenten hierover worden geïnformeerd)
 - 2) zwarte lijsten
 - 3) fraudebestrijding
 - 4) creditscores
 - 5) financiële situatie

Gedragcode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

- 6) genetische persoonsgegevens
- 7) gezondheidsgegevens
- 8) Samenwerkingsverbanden publieke private partijen waarbij bijzondere persoonsgegevens of persoonsgegevens van gevoelige aard (zoals armoede, problematische schulden, sociale problematiek)
- 9) cameratoezicht
- 10) flexibel cameratoezicht (bodycams)
- 11) controle werknemers
- 12) locatiegegevens
- 13) communicatiegegevens (metadata)
- 14) internet of things
- 15) profiling
- 16) monitoring en beïnvloeding van gedrag
- 17) biometrische gegevens

De meest actuele lijst staat op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens. Raadpleeg deze lijst wanneer u verplicht bent een DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit te voeren, gebruik als zoekterm DPIA-lijst.

5. Indien een hierboven genoemde verwerking een risico zou opleveren, dan neemt de verwerkingsverantwoordelijke technische en organisatorische maatregelen om het risico te beperken.
6. De verwerkingsverantwoordelijke vraagt bij iedere DPIA / Gegevensbeschermingseffectbeoordeling of wijziging het advies van de Functionaris voor Gegevensbescherming indien deze is benoemd in de organisatie. Wordt het advies van de Functionaris Gegevensbescherming niet gevolgd dan raadpleegt de Verwerkingsverantwoordelijke of de Verwerker de Autoriteit Persoonsgegevens conform artikel 36 AVG.

Artikel 17: Privacy-by-design en privacy-by-default

Bij het ontwikkelen van nieuwe gegevensverwerkingen of bij het door ontwikkelen van bestaande gegevensverwerkingen wordt door de Verwerkingsverantwoordelijke of de Verwerker rekening gehouden met Privacy-by-design en privacy-by-default.

1. Privacy-by-design houdt in dat tijdens de ontwikkeling van onderzoek applicaties en interfaces aandacht is voor privacy-verhogende maatregelen, die ook technisch worden afgedwongen. Verder worden alleen persoonsgegevens verwerkt, die noodzakelijk zijn voor het doel van de verwerking.
2. Privacy-by-default houdt in dat de standaardinstellingen van onderzoek applicaties en interfaces al voldoende bescherming bieden om de persoonlijke levenssfeer van respondenten te beschermen. Aanvinkvakjes om daarmee van de Respondent de Toestemming te krijgen mogen nimmer voor ingevuld zijn.

Gedragcode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Artikel 18: Verwerkersovereenkomst

1. Een Verwerkingsverantwoordelijke die een externe onderzoeksorganisatie inschakelt voor onderzoek sluit een aparte verwerkersovereenkomst. De externe onderzoeksorganisatie vervult hierbij de rol van Verwerker.
2. In de verwerkersovereenkomst komen tenminste de volgende bepalingen voor:
 - a. Dat de Verwerker uitvoert wat de Verwerkingsverantwoordelijke heeft opgedragen en dat de Verwerker geen eigen zelfstandige zeggenschap krijgt over de persoonsgegevens van de Verwerkingsverantwoordelijke;
 - b. Regeling over de bewaartermijnen van persoonsgegevens;
 - c. Dat de verwerker zorgdraagt voor pseudonimisering en anonimisering en het vastleggen van toestemming van de respondent indien dit voortvloeit uit enig bepaling van deze Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022;
 - d. Verwerker volgt de instructies van de Verwerkingsverantwoordelijke op;
 - e. Verlenen van bijstand bij het afhandelen van verzoeken van Respondenten;
 - f. Omgang met sub-verwerkers binnen de EU (toegelaten en lijst);
 - g. Omgang met sub-verwerkers buiten de EU (voorafgaande toestemming);
 - h. Aan sub-verwerkers gelijke contractuele afspraken opleggen b;
 - i. Technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen, state-of-the-art, gelet op de aard van de te beschermen gegevens, alsmede procedures ter voorkoming van datalekken;
 - j. Inspectierecht beveiliging;
 - k. Toepasselijk recht;
 - l. De verwerkersovereenkomst is onlosmakelijk verbonden met de hoofdovereenkomst, en niet apart opzegbaar;
 - m. Beschrijving van:
 - i. Concrete activiteiten van de externe onderzoeksorganisatie voor de Verwerkingsverantwoordelijke/opdrachtgever. Hier kan ook aan worden voldaan door te verwijzen naar de hoofdovereenkomst waar de activiteiten van de externe onderzoeksorganisatie concreet zijn beschreven.
 - ii. Categorieën van persoonsgegevens.
 - iii. Aanvullende beveiligingsmaatregelen.
 - iv. Protocol informatievoorziening van verwerker aan Verwerkingsverantwoordelijke in geval van inbreuken in verband met persoonsgegevens.

Artikel 19: Internationale aspecten

1. In het geval van grensoverschrijdende gegevensverwerking voor statistisch onderzoek, binnen of buiten de Europese Unie, dient altijd een Verwerkersovereenkomst te worden opgesteld tussen de Verwerkingsverantwoordelijke en de Verwerker, zoals beschreven in artikel 18 van deze Gedragscode voor statistisch onderzoek.
2. Indien er sprake is van grensoverschrijdende verwerking waarbij voor statistisch onderzoek persoonsgegevens vanuit Nederland naar landen binnen de Europese Unie worden doorgegeven, dan dient de Verwerkingsverantwoordelijke en de eventueel ingeschakelde Verwerker na te gaan of de lokale wetgeving voorziet in afwijkende wettelijke voorschriften. Dit geldt ook voor landen die volgens de Europese Unie voldoende bescherming bieden.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

3. Indien er sprake is van grensoverschrijdende verwerking waarbij voor statistisch onderzoek persoonsgegevens naar een land buiten de Europese Unie of Economische Europese Ruimte worden doorgegeven of toegang wordt gegeven vanuit een land buiten de Europese Unie, dan zal de Verwerkingsverantwoordelijke en/of verwerker eerst nagaan of er kan worden volstaan met anonieme gegevens.
4. Indien het niet mogelijk is om uitvoering te geven aan het bepaalde in lid 3 dan zorgt de Verwerkingsverantwoordelijke en/of verwerker voor een adequaat beschermingsniveau in het land van bestemming of het land van waaruit toegang is verleend door:
 - a. hetzij gebruik te maken van de zogeheten *standard contractual clauses* van de EU;
 - b. hetzij gebruik te maken van een ander door de Europese Unie hiervoor beschikbaar gesteld mechanisme. .

De meest actuele lijst van landen buiten de Europese Unie met een adequaat beschermingsniveau alsmede de *standard contractual clauses* staan op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens. Raadpleeg deze lijst wanneer, gebruik als zoekterm 'Doorgifte binnen en buiten de EU'.

Gedragcode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek

Hoofdstuk 6 Naleving en Handhaving

Handhaving kent verschillende elementen, Naleving en Handhaving door middel van geschil beslechting. Deze wordt uitgevoerd door de Integriteitscommissie indien een organisatie daarvoor heeft gekozen. Naleving start met bewustwording bij de functionarissen van de onderzoeksorganisatie. De bewustwording krijgt invulling door het naleven van de Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022, en door ondertekening van een geheimhoudingsverklaring of door het afleggen van belofte of eed door functionarissen in dienst van de overheid.

Artikel 20: Geheimhoudingsverklaring bij statistisch-onderzoek

1. Iedereen die bij een Verwerkingsverantwoordelijke werkzaam is en betrokken bij de gegevensverwerking, of bij een verwerker betrokken is bij het verwerken van persoonsgegevens voor het onderzoek, moet een geheimhoudingsverklaring ten aanzien van de betrokken persoonsgegevens ondertekenen.
Het afnemen door een overheidswerkgever van de belofte of eed van een ambtenaar, staat gelijk aan het ondertekenen van een geheimhoudingsverklaring, mits het belofte- of eedsformulier door de ambtenaar is ondertekend en is opgeslagen in het personeelsdossier.

Artikel 21: Integriteitscommissie: geschilbeslechting

De respondent kan bij de Integriteitscommissie een klacht indienen indien een of meerdere bepalingen uit de hoofdstukken Privacy en Provenance uit de Gedragscode statistisch onderzoek 2022 niet wordt/worden nageleefd door een lid van de MOA.

Gedragscode voor statistisch onderzoek 2022

De Tien Gouden Beloften aan de Respondent die meewerkt van statistisch – onderzoek

De Tien Gouden Instructies aan de functionarissen van een (interne/externe) onderzoeksorganisatie voor het uitvoeren van statistisch onderzoek